

Súkromná základná škola pre žiakov s autizmom alebo ďalšími
pervazívnymi vývinovými poruchami, Na dolinách 27, 911 05 Trenčín

Inovovaný školský vzdelávací program

Modrý motýľ

Školský vzdelávací program

ISCED 1

Názov ŠKVP	Školský vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím
Stupeň vzdelania	ISCED 1
Dĺžka štúdia	ISCED 1 prípravný ročník + 1 – 9.ročník
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	súkromná
Platnosť dokumentu	01.09.2018
Adresa	Súkromná základná škola pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi, vývinovými poruchami Na Dolinách 27, 911 05 Trenčín
IČO	42274931
Zriaďovateľ	PhDr. Zuzana Oravcová, Mgr.Helena Vlnková

Adresa zriaďovateľa	J.Zemana 95, 911 01 Trenčín
Kontakty	zuzana.oravcova @autis.sk helena.vlnkova @autis.sk zsautis @gmail.com
Riaditeľ školy	Mgr. Lenka Valisková
Plán prerokovaný v pedagogickej rade	31.08. 2018
Plán prerokovaný v RŠ	10.09. 2018
E mail	zsautis@gmail.com

Trenčín, 28.08.2018

Mgr. Lenka Valisková
riaditeľka školy

Školský vzdelávací program je vypracovaný na základe Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie ISCED 1, v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania podľa Zákona NR SR č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pri jeho tvorbe boli zohľadnené vonkajšie a vnútorné podmienky základnej školy. V zmysle platnej legislatívy je Školský vzdelávací program pedagogický dokument, ktorý tvorí súčasť pedagogickej dokumentácie školy.

Obsah

1 Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v školskom vzdelávacom programe.....	6
1.1 Pedagogické princípy školy.....	6
1.2 Ciele výchovy a vzdelávania.....	6
1.3 Špecifiká výchovy a vzdelávania.....	9
2. Vlastné zameranie školy.....	11
2.1 Charakteristika školy.....	11
2.2 Zameranie školy.....	11
2.3 Zamestnanci školy.....	13
2.4 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov.....	14
2.5 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia školy.....	15
2.5.1 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy.....	15
2.5.2 Hodnotenie školy.....	15
2.5.3 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov.....	16
2.5.4 Metódy a formy overovania vedomostí a schopností žiakov.....	17
3. Profil absolventa.....	19
3.1 Charakteristika absolventa.....	19
3.2 Kompetencie absolventa.....	19
3.3 Vzdelávacie štandardy.....	20
4. Školský vzdelávací program.....	21
4.1 Charakteristika školského vzdelávacieho programu.....	21
4.2 Základné údaje o štúdiu.....	23
4.2.1 Stupeň vzdelávania.....	23
4.2.2 Vzdelávacie oblasti.....	23
4.2.3 Dĺžka výchovy a vzdelávania.....	24
4.2.4 Podmienky prijímania.....	25
4.2.5 Organizácia výučby (metódy, formy a prístupy uplatňované pri vyučovaní).....	25
4.3 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.....	27

5 Učebný plán.....	28
5.1 Rámcové učebné plány.....	28
5.2 Vyučovací jazyk.....	32
5.3 Prierezové témy.....	32
5.4 Školský vzdelávací program.....	38
5.5 Učebné osnovy.....	39
5.6 Obsah vzdelávania pre prípravný, 1.,2.,3.,4.,5., ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi poruchami s mentálnym postihnutím.....	54
5.7 Obsah vzdelávania pre prípravný, 1.,2.,3.,4. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi poruchami bez mentálneho postihnutia.....	61
 Prílohy:	
Individuálne tematické výchovno-vzdelávacie plány školy	79

1 Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania v školskom vzdelávacom programe

1.1 Pedagogické princípy školy

Škola ako živý a citlivý organizmus reaguje na všetky zmeny v živote a spoločnosti, teda aj na nové podmienky výchovy a vzdelávania, ktoré sčasti možno hodnotiť ako pozitívne, no v súvislosti s dobou, ktorá prináša mnoho negatív, sa musí vyrovnáť aj s mnohými nepriaznivými okolnosťami a bezprostredne na ne reagovať. Preto aj v stanovených cieľoch a čiastkových úlohách je nutné počítať s tým, že nie všetky sa budú dať realizovať na 100 %, ale niektoré z nich bude potrebné modifikovať a prispôbiť konkrétnym a meniacim sa podmienkam a tiež podmienkam žiaka s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami. Jednoznačne však možno povedať, že víziou školy je, aby žiak, ktorý získa vzdelanie poskytované špeciálnou základnou školou bol dobrý (čestný, morálny, charakterný), múdry (vzdelaný, tvorivý v medziach svojich možností), aktívny (samostatný, pracovitý, iniciatívny) a šťastný (vyrovnaný, zdravý) človek.

1.2 Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia v špeciálnej základnej škole sú: rozvíjať kľúčové kompetencie (spôsobilosti) na úrovni, ktorá je pre žiakov osobne dosiahnuteľná

- posúvať hranice schopností tak, aby žiaci dosiahli čo najvyššiu možnú úroveň poznania a spôsobilosť použitia nadobudnutých kompetencií v praxi ,
- systematickým a cieľavedomým pôsobením vplývať na uľahčenie a zlepšenie kvality života,
- dosiahnuť čo najväčšiu nezávislosť pri využívaní osvojených vedomostí, zručností a návykov,
- maximálna možná integrácia do spoločnosti.

Ciele výchovy a vzdelávania budeme postupne dosahovať prostredníctvom plnenia úloh: rozvíjanie čitateľskej gramotnosti realizovať najmä v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností, vecné učenie, matematika, vlastiveda.

Na podporu zvyšovania čitateľskej gramotnosti vytvárať komunikačne a literárne podnetné prostredie, využívať rôzne formy a metódy individuálnej alebo kolektívnej práce:

- dramatizácia príbehov, nácvik scénok na kultúrne podujatia a školské akcie, hry s písmenami, slabikami i slovami, spoznávanie žiackej knižnice,
- zábavnými formami práce s knihami podporovať u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe školskej knižnici, k čítaniu a poznávaniu nového,
- čitateľskú gramotnosť rozvíjať i prostredníctvom práce s počítačom, tabletom,
- zamerať sa na čítanie s porozumením, kde sú slová spojené s vhodnými obrázkami a ich zvukovou podobou,
- počas vyučovacích hodín pracovať s informáciami – vyhľadávať slová, obrázky, tvoriť prezentácie, priradovať knižné postavy (obrázky) k pomenovaniam.

V súlade s cieľmi a princípmi Národnej stratégie pre globálne vzdelávanie rozvíjať osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť detí a žiakov s dôrazom na uvedomenie

Problémov na miestnej úrovni realizovať activity s environmentálnou tematikou:

- triediť odpad podľa druhu,
- dramatizácie scénok o lese, zvieratkách,
- organizovať besedy a vychádzky s ochranármi i poľovníkmi,
- zapájať sa do aktivít v spolupráci s mestom Trenčín v rámci Dňa Zeme – čistiť areál školy i blízkeho okolia,
- odpadový materiál premeniť na hodinách pracovného vyučovania na rôzne dekoratívne výrobky,
- viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti na základe pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

V súlade s Európskym politickým rámcom Zdravie 2020 a Akčným plánom prevencie obezity na roky 2015-2025 venovať pozornosť výchove k zdraviu v zmysle holistického prístupu k zdraviu a zdravému životnému štýlu :

- aktívne zapájať deti a žiakov do aktivít a programov, ktoré podporujú výchovu ku zdraviu a zdravý životný štýl,
- realizovať aktivity a programy na podporu prevencie obezity, telesného a duševného zdravia,
- prostredníctvom zážitkového učenia realizovať prípravu jednoduchých zdravých jedál, na hodinách pracovnej a výtvarnej výchovy vytvárať tematicky zamerané,
- práce: Zelenina, Ovocie, Zdravé zúbky, Zdravé nápoje, Čo škodí nášmu zdraviu, Pitný

režim,

- realizovať zdravotné vychádzky do blízkej prírody,
- zbierať liečivé rastliny, spoznávať ich hlavné účinky, sušiť ich a variť si z nich čaj,
- pravidelne realizovať pohybové hry na školskom dvore,
- naučiť žiakov zdravo žiť a zodpovedne pristupovať k svojmu zdraviu, tráviť svoj voľný čas užitočne a hravo.

V pedagogickom procese rešpektovať Dohovor o právach dieťaťa veku primeranou formou oboznamovať žiakov s ich právami a povinnosťami v zmysle tohto dokumentu s využívaním aktivizujúcich metód:

- využívať piktogramy,
- venovať primeranú pozornosť názorom detí, učiť žiakov vysloviť názor slušne, nevysmievať sa, neurážať iných,
- realizovať výchovné aktivity, prostredníctvom ktorých si žiaci uvedomia, že nie na všetko čo chcú a želajú si, majú aj právo ,
- vytvoriť z triedy „miesto“, kde nie je priestor na šikanovanie, ubližovanie slabším,
- budovať a udržiavať dobré vzťahy medzi žiakmi, prostredie tolerancie, spolupráce a priateľstva,
- osobným príkladom pozitívne vplývať na správanie žiakov,
- umožniť prístup ku kvalitnému záujmovému vzdelávaniu a voľnočasovým aktivitám všetkým žiakom, zvlášť žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia, ako formy prevencie sociálno-patologických javov.

Začleniť finančnú gramotnosť do predmetov slovenský jazyk a literatúra, matematika, vlastiveda, prírodoveda, etická výchova:

- využívať formy zážitkového učenia – hra na obchod, platíme na pošte, výber peňazí v banke, v bankomate,
- pracovať s pomôckami na rozvíjanie finančnej gramotnosti – eurami,
- navštevovať obchody v blízkom okolí – učiť žiakov nakupovať.
- naučiť žiakov vyberať si v obchodoch z viacerých možností – výber najvhodnejšej ponuky, porovnávať ceny rovnakých výrobkov vo viacerých,
- obchodoch,
- na rozvíjanie finančnej gramotnosti využívať vo vyučovacom procese počítač a tablet, rôzne dostupné aplikácie s finančnou tematikou.

Prostredníctvom pohybu rozvíjať psychické funkcie – vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu, reč, nadväzovať komunikačnú interakciu:

- hľadať spôsoby podávania informácií podľa individuálnych osobitostí žiakov,
- vytvárať podmienky k tomu, aby každý žiak mohol v škole zažiť úspech,
- rozširovať funkčnú komunikáciu, používať správne komunikačné symboly,
- vytvárať samoobslužné a hygienické návyky, motorické a pracovné zručnosti,
- naučiť žiakov pracovať s materiálno-technickými pomôckami, používať ich pri získavaní nových poznatkov, overovaní a uplatňovaní v praxi,
- ukázať spojitosť získaných poznatkov vo všetkých predmetoch s praktickým životom,
- budovať školu ako otvorený systém schopný počúvať hlasy zvonku a efektívne komunikovať s vonkajším prostredím,
- spolupracovať s rodičmi žiakov, zapájať ich do tvorivých aktivít a tým vzbudzovať väčšiu zainteresovanosť na výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojich detí,
- zabezpečiť odbornosť pedagogického zboru a vytvoriť efektívne pôsobiace motivačné činitele pre ďalšie vzdelávanie a rozširovanie si pedagogických spôsobilostí a kompetencií,
- vylepšovať materiálno – technické podmienky v interiéri aj exteriéri školy.

1.3 Špecifiká výchovy a vzdelávania

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia sa vzdelávajú podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Obsah a ciele obsiahnuté v obsahu vzdelávania sa prispôbujú individuálnym osobitostiam každého žiaka. Obsah vzdelávania sa poníma ako podklad, ktorý má učiteľ tvorivo rozvíjať (rozširovať alebo redukovať) v závislosti od potenciálu a osobnostných vlastností každého žiaka. Môže sa stať, že stav žiaka si bude vyžadovať také tempo práce, ktoré nedovolí v priebehu jedného školského roka splniť ciele vyučovacieho predmetu príslušného ročníka. V tom prípade sa v nasledujúcom ročníku, ak to vyžaduje charakter predmetu pre nadväznosť učiva, začne neprebratým učivom predchádzajúceho ročníka a nie učivom toho ročníka, do ktorého žiak postúpil. Z uvedeného vyplýva, že žiak s autizmom alebo ďalšou pervazívnou vývinovou poruchou s mentálnym postihnutím môže posledný ročník svojej školskej dochádzky ukončiť aj učivom nižšieho ročníka.

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní:

a) v základných školách pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia,

b) v špeciálnych triedach pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami v základnej škole,

c) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii (podľa § 94 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z.).

2 Vlastné zameranie školy

2.1 Charakteristika školy

Súkromná základná škola pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi poruchami disponuje 1. podlažím, ktoré je súčasťou ZŠ na Dolinách 27 v Trenčíne. Základná škola má prenajaté priestory od mesta Trenčín. Priestory SZŠ pozostávajú z dvoch veľkých učební, ktoré sú predelené priečkami na 4 samostatné miestnosti. Ďalej jedna miestnosť určená pre zamestnancov, (zborovňa šatňa) a miestnosť na osobnú hygienu žiakov. V priestoroch školy je dostatok miesta pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania. Škola má k dispozícii 4 tablety, tri počítače, skener, multifunkčnú tlačiareň, DVD prehrávač a interaktívnu tabuľu.

Žiaci, učitelia a zamestnanci školy sa stravujú v školskej jedálni, ktorá je súčasťou ZŠ na Dolinách a patrí mestu Trenčín. Žiaci aj učitelia sa prezúvajú v priestore chodby na 1.poschodí, kde sa nachádzajú aj skrine na uskladnenie topánok. Šatníkové skrine sa nachádzajú v učebniach a v zborovni.

Podľa profilu žiakov si každý vyučujúci SZŠ pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami funkčne upraví miestnosti, väčšinou ako učebňu, miesto na spoločnú prácu, kútik s počítačom a šatňu.

Žiaci počas výučby využívajú aj priestory okolo budovy školy.

2.2 Zameranie školy

Našou ambíciou je aplikovať nové formy a metódy práce, v ktorých vylučujeme tradičný autokratický spôsob motivovania detí nátlakom zvonku využitím vnútornej motivácie detí s diagnózou autizmu. Cieľom našej školy je utvárať prosociálne cítenie a správanie, viesť k zmyslu k zodpovednosti. Rozvíjať túžbu pohybovať sa, uvedomovať si vlastnú identitu, správať sa empaticky, vyjadrovať a komunikovať svoje myšlienky a názory, hľadať a objavovať súvislosti medzi jednotlivými informáciami, prejavovať zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového. Východiskom je jedinečnosť dieťaťa, aktívne učenie a začleňovanie do skupiny a kolektívu. Chceme využívať všetky atribúty tvorivo – humanistickej koncepcie výchovy M. Zelinu. Tvorivou hrou a hodnotením sa snažíme vzbudiť záujem detí o adaptáciu a socializáciu v škole, poznávať okolitý svet systémom KEMSAK. Učiteľ je facilitátor –

usmerňovateľ výchovy.

K - kognitivizácia – rozvoj divergentného myslenia, zmena na heuristické vyučovanie, dieťa samo hľadá riešenia,

E - emocionalizácia - potreba rozvoja citov a prežívania, dôraz sa kladie na afektívnu stránku,

M – motivácia – potreba vnútornej motivácie, aby dieťa samo chcelo, aby to nebola len snaha učiteľa,

S - socializácia – rozvíjanie vzťahov, kladenie dôrazu na komunikáciu a prosociálne správanie,

A – axiologizácia – rozvoj hodnotiaceho myslenia, tvorba kompromisov pri zadaných úlohách,

K – kreativita – rozvoj tvorivosti dieťaťa v akejkoľvek činnosti.

Dôležité v našej práci je vytvorenie priaznivej klímy a dobrých vzťahov medzi učiteľom a dieťaťom, dať tak možnosť rozvoja samého seba. Celkový zámerom školy je kvalitné poskytovanie základného vzdelania podporujúceho rozvoj osobnosti žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím, ich príprava na ďalšie vzdelávanie a začlenenie do spoločnosti.

Úlohy do ďalšieho obdobia:

- zvýšiť efektívnosť edukačného procesu prostredníctvom nových foriem a metód práce s využitím IKT,
- stabilizovať pedagogickú základňu na škole prostredníctvom vytvárania lepších pracovných podmienok a ďalších možností profesionálneho rastu zamestnancov školy,
- modernizovať priestorové a pracovné podmienky školy,
- doplniť technické vybavenie školy a inovovať učebné pomôcky,
- zamerať sa na skvalitňovanie mimoškolskej výchovy prostredníctvom krúžkovej činnosti a voľno časových aktivít,
- uchádzať sa o granty v rámci jednotlivých výziev vypracovaním projektov vyhlásených MŠ SR a inými organizáciami,
- manažérskou činnosťou zabezpečovať finančné prostriedky na priebežnú obnovu a dopĺňanie inventáru učebnými pomôckami a vybudovanie estetického a účelového prostredia školy,
- skvalitňovať spoluprácu s rodičmi, inštitúciami a verejnosťou.

2.3 Zamestnanci školy

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú pre tento ich rast podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

- Vzhľadom k zameraniu činnosti našej školy je v niektorých triedach nevyhnutná prítomnosť asistentov učiteľa na vyučovaní.
- Pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

2.4 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

- Uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe.
- Udržiavať a zvyšovať kompetenciu (spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať) pedagogických zamestnancov.
- Motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie, zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti.
- Zdokonaľovať osobnostné vlastnosti pedagogických zamestnancov, spôsobilosti pre tvorbu efektívnych vzťahov, riešenie konfliktov, komunikáciu a pod.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ atď.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. pedagogický výskum, tvorba ŠkVP a pod.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálnymi prostriedkami: videotechnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.
- Zhromažďovať a rozširovať progresívne skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov.
- Pripravovať pedagogických zamestnancov na získanie prvej a druhej atestácie.

Vedenie školy poskytuje priestor na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov, ktoré priamo vyplýva z potrieb školy, ktoré sú zisťované dôslednou analýzou. Členovia kolektívu absolvovali vzdelávania zamerané na práce s IKT, nové a inovatívne formy vzdelávania, čitateľskú gramotnosť, dopravnú výchovu, základy ekonomiky a finančnej gramotnosti, výchovu a vzdelávanie žiakov s poruchou autistického spektra. Podporuje sa snaha učiteľov o rozšírenie vzdelania o ďalší aprobačný predmet formou rozširujúceho štúdia, vzdelávacie aktivity zamerané na rozvoj kľúčových kompetencií, rozvoj čitateľskej a finančnej gramotnosti, čítania s porozumením a štúdiu v oblastiach prierezových tém.

Škola pri realizácii kontinuálneho vzdelávania vychádza zo:

- Zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 568/2009 o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Vyhláška MŠ SR č.445/2009 Z.z. o kontinuálnom vzdelávaní, kreditoch a atestáciách pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov .

Riaditeľka školy na základe tohto legislatívneho rámca a osobných plánov profesijného rastu pedagogických zamestnancov každoročne vypracováva plán kontinuálneho vzdelávania.

2. 5 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia školy

2.5.1 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú prideliť na základe:

- Pozorovania (hospitácie).
- Rozhovoru.
- Sledovania pokroku žiakov pod vedením učiteľa.
- Hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov vedením školy.
- Vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“).

2.5.2 Hodnotenie školy

Pravidelne monitorujeme:

- podmienky na vzdelanie,
- spokojnosť s vedením školy a učiteľmi,

- prostredie,
- klíma školy,
- priebeh vzdelávania,
- vyučovací proces,
- metódy a formy vyučovania,
- výsledky vzdelávania,
- riadenie školy,
- úroveň výsledkov práce školy.

Kritériom pre nás je: Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
 Kvalita výsledkov SWOT ANALÝZA - SEBAHODNOTENIE ŠKOLY

Na sebahodnotenie školy je nevyhnutné urobiť swot analýzu, poznať a zaoberať sa slabými a silnými stránkami školy, vedieť, aké má príležitosti a aké ohrozenia môže očakávať.

2. 5. 3 Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvláda učivo, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, čo je mimoriadne dôležité a návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenie má byť pre žiaka motivujúce. Dôležité je uplatňovať primeranú náročnosť a pedagogický takt, sústrediť sa na individuálny pokrok každého žiaka, neporovnávať výkony žiakov navzájom, nerozdeľovať ich na úspešných a neúspešných! Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami v rámci individuálnych možností každého žiaka s ohľadom na stupeň mentálneho postihnutia. Žiaci sú cieľavedome vedení k sebahodnoteniu a sebakontrolu. Pri výchove a vzdelávaní žiakov so zdravotným znevýhodnením je nevyhnutné rešpektovať obmedzenia, ktoré sú podmienené zdravotným znevýhodnením žiaka a uplatňovať požiadavky, ktoré má predpoklad splniť. Pri hodnotení a klasifikácii prospechu a správania nehodnotíme negatívne tie výkony žiaka, ktoré sú ovplyvnené jeho zdravotným stavom, ak z tejto príčiny nemá možnosť splniť alebo vykonať ich lepšie. Na celkové hodnotenie žiakov sa používa klasifikácia i slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie schvaľuje riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade na žiadosť rodičov alebo na návrh vyučujúcich.

V súlade s § 9 ods. 2 vyhlášky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách sa prospech a správanie žiakov s mentálnym postihnutím hodnotí a klasifikuje podľa pravidiel hodnotenia

a klasifikácie prospechu a správania v špeciálnych základných školách primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z postihnutia týchto žiakov. To znamená, že vo variante A špeciálnej základnej školy je umožnené prospech a správanie žiakov priebežne i súhrne hodnotiť slovným hodnotením i klasifikáciou, vo variante B a C slovným hodnotením – v intenciách doposiaľ platných metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov.

2.5.4 Metódy a formy overovania vedomostí a schopností žiakov

Podľa spôsobu vyjadrovania sa žiakov pri skúšaní využívame:

- ústne skúšanie,
- hovorený prejav,
- prednes,
- písomné skúšanie
- päťminútovky, diktáty,
- praktické činnosti
- overovanie zručností pri varení,
- vyšívání, šití, modelování, tkaní.

Podľa počtu súčasne skúšaných žiakov realizujeme:

- individuálne skúšanie,
- skupinové skúšanie,
- hromadné, frontálne skúšanie.

Podstatou hodnotenia je porovnávanie. V plnom rozsahu využívame individualizované hodnotenie, pri ktorom je žiak porovnávaný s úrovňou vlastných možností a schopností, alebo so sebou samým, t.j. s vlastným predchádzajúcim výkonom, správaním v predchádzajúcom období. Za účelom získania spätnej väzby, získania informácií, ako sa žiaci učia, odhalenia a diagnostikovania nedostatkov chýb, ťažkostí a príčin v procese učenia sa žiaka za účelom ich odstránenia a zefektívnenia jeho učebnej činnosti využívame veľmi často formatívne hodnotenie, ktoré nebýva spojené s klasifikáciou žiakov. Priebežné a záverečné hodnotenie žiakov je spojené so sumatívnym hodnotením.

Správanie:

- hodnotenie správania sa odvíja od dodržiavania Školského poriadku, s ktorým sú žiaci oboznámení vždy v prvý deň v škole a rodičia na prvom rodičovskom združení,
- hodnotí sa aj správanie na školských akciách, reprezentovanie školy, mimoriadne udalosti na verejnosti,
- správanie hodnotí triedny učiteľ, navrhuje výchovné opatrenia, podáva návrhy na zníženie známky zo správania. Zníženie známky zo správania udeľuje riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade.

Využívajú sa štyri stupne hodnotenia:

1 – veľmi dobré, 2 – uspokojivé, 3 – menej uspokojivé, 4 – neuspokojivé

3 Profil absolventa

3.1 Charakteristika absolventa

Žiakom školy môže byť dieťa s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia.

3.2 Kompetencie absolventa

Kľúčové kompetencie sú viacúčelové (multifunkčné), lebo slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (občianskych, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu celostného vzdelávania. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálnoemočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a v mimoškolskej činnosti. Vyvážené rozvíjajú perceptuálno-motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť osobnosti žiaka. V etape primárneho vzdelávania sú za kľúčové považované: komunikačné spôsobilosti, matematická gramotnosť a gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií, spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie), spôsobilosti učiť sa učiť sa, riešiť problémy, ďalej sú to osobné, sociálne a občianske spôsobilosti, spôsobilosť chápať kultúru v kontexte vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia má osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

- a) **sociálne komunikačné kompetencie** (spôsobilosti) – vyjadruje sa ústnou, písomnou formou podľa svojich schopností, adekvátne stupňu postihnutia, – v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni rozumie hovorenému slovu (textu), – dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadriť svoj názor;
- b) **kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia** – dokáže používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií podľa svojich schopností,
- c) **kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií** – využíva základné informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa, komunikuje pomocou elektronických médií s pomocou učiteľa, – vie používať vyučovacie programy,

d) **kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť** – osvojuje si postupy potrebné na získavanie nových poznatkov, – teší sa z vlastných výsledkov,

e) **kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy** – vníma problémové situácie v triede, oboznamuje sa s nimi, s pomocou pedagóga sa ich pokúša riešiť,

f) **osobné, sociálne a občianske kompetencie** (spôsobilosti):

- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, má osvojené základy pre spoluprácu v skupine,
- uvedomuje si svoje vlastné potreby a využíva svoje možnosti,
- vníma, resp. si uvedomuje význam pozitívnej klímy v triede a svojím konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,
- je pripravený na reálny život tak, aby sa dokázal (s výraznou a sústavnou podporou) zaradiť do daných životných podmienok a dosiahol primeranú kvalitu života,
- pomenováva alebo inak vyjadruje svoje pocity, prejavuje čo najviac samostatnosti v sociálnom prostredí.

g) **kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry** – dokáže sa vyjadrovať podľa svojich schopností na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov.

3. 3 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia nie sú určené vzdelávacie štandardy.

4. Školský vzdelávací program

4.1 Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Súkromná Základná škola pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia má deväť ročníkov plus prípravný ročník. Vzdelávanie žiaka sa v závislosti od jeho zdravotného stavu môže predĺžiť až do konca školského roku, v ktorom žiak dovŕši 18.rok svojho veku (§ 22 ods.3 zákona 245/2008 Z.z.) Žiakovi, ktorý si vyžaduje predĺženie vzdelávania sa obsah učiva upravuje v individuálnom vzdelávacom programe. V pedagogickej dokumentácii sa vyznačuje ten postupový ročník, ktorého obsah vzdelávania žiak v príslušnom roku plní. Rok školskej dochádzky sa vyznačí podľa jeho skutočného poradia.

Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania, špecifiká výchovy a vzdelávania, obsah vzdelávania, individuálny vzdelávací program Výchovno-vzdelávací proces so žiakmi s AU alebo PVP s MP je ovplyvnený tým, že sú v ňom zaradení žiaci s rôznymi diagnostickými kategóriami a z toho vyplývajúcejmi symptómami, ktoré zásadne ovplyvňujú nielen aktuálny výchovno-vzdelávací proces, ale výchovu a vzdelávanie vôbec.

Do skupiny pervazívnych vývinových porúch sú zahrnuté tieto diagnostické kategórie:

- detský autizmus (F84.0),
- atypický autizmus (F84.1),
- Rettov syndróm (F84.2),
- iná dezintegratívna porucha v detstve (F84.3), hyperaktívna porucha spojená s mentálnou retardáciou a stereotypnými pohybmi (F84.4),
- Aspergerov syndróm (F84.5),
- iné pervazívne vývinové poruchy (F84.6),
- nešpecifikovaná pervazívna vývinová porucha (F84.9) MKCH – 10 (1992).

Obsah vzdelávania určený pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia sa uplatňuje bez ohľadu na to, akou formou sú vzdelávaní. Obsah vzdelávania je vytvorený na troch úrovniach. Prvá, najnižšia, úroveň zahŕňa najnižšie požiadavky z hľadiska obsahu učiva a posledná, tretia, úroveň určuje najvyššie požiadavky. Vzhľadom na autizmus alebo ďalšie pervazívne vývinové poruchy je potrebné zdôrazniť, že voľba úrovne (obsahu vzdelávania) sa nemôže riadiť diagnostikovaným stupňom mentálneho postihnutia žiaka.

To znamená, že žiak, ktorý podľa psychologického vyšetrenia má napr. stredný stupeň mentálneho postihnutia, nepostupuje automaticky podľa strednej, t. j. druhej úrovne obsahu vzdelávania príslušného predmetu, ale pedagóg zvolí pre neho tú úroveň, ktorú je na základe svojich predpokladov žiak schopný zvládnuť. Pre žiaka v rôznych vyučovacích predmetoch možno určiť rôznu úroveň obsahu vzdelávania. Ak žiak vďaka systematickej špeciálnopedagogickej starostlivosti prejaví vyššiu úroveň schopností než pri jeho poslednom diagnostikovaní, postupne mu učiteľ upraví obsah vzdelávania tak, aby naň mohol čím skôr nadviazať vyššou úrovňou obsahu vzdelávania. Naopak, pri nezvládaní úloh, vychádzajúcich z pôvodne nastavenej úrovne obsahu vzdelávania v niektorom predmete, je nevyhnutné prejsť na ich nižšiu úroveň alebo sa vrátiť k upevňovaniu učiva predchádzajúceho ročníka. Môže sa stať, že stav žiaka si bude vyžadovať také tempo práce, ktoré nedovolí v priebehu jedného školského roka splniť ciele vyučovacieho predmetu príslušného ročníka. V tom prípade sa v nasledujúcom ročníku, ak to vyžaduje charakter predmetu pre nadväznosť učiva, začne neprebratým učivom predchádzajúceho ročníka a nie učivom toho ročníka, do ktorého žiak postúpil.

Z uvedeného vyplýva, že žiak s autizmom alebo ďalšou pervazívnou vývinovou poruchou s mentálnym postihnutím môže posledný ročník svojej školskej dochádzky ukončiť aj učivom nižšieho ročníka. Obsah a ciele obsiahnuté v obsahu vzdelávania sa prispôbujú individuálnym osobitostiam každého žiaka. Vyučujúci uplatňuje primeranosť nárokov na základe dispozícií žiaka, ktoré majú vplyv na prognózu jeho vývinu s cieľom zlepšovať jeho vedomosti, zručnosti a návyky a zvyšovať tým jeho šance na zlepšovanie kvality jeho života. Pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím nie sú určené vzdelávacie štandardy pre jednotlivé ročníky, ktoré by bolo nutné splniť pre postup do ďalšieho ročníka. Výchova a vzdelávanie žiaka s AU alebo PVP sa uskutočňuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej aj „IVP“), ktorý vypracúva triedny učiteľ v spolupráci s odbornými zamestnancami CPPR.

4.2 Základné údaje o štúdiu

4.2.1 Stupeň vzdelávania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z.z. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou. (ISCED 1, ISCED 2)

4.2.2 Vzdelávacie oblasti

Obsah vzdelávania pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím a bez mentálneho postihnutia (ďalej len „AU alebo PVP s MP/ bez MP“) tvoria vzdelávacie oblasti, ktoré obsahujú jednotlivé vyučovacie predmety. Obsah a ciele jednotlivých vyučovacích predmetov sa prispôsobujú individuálnym osobitostiam každého žiaka. Obsah vzdelávania sa chápe ako podklad, ktorý má učiteľ tvorivo rozvíjať, rozširovať alebo redukovať, v závislosti od potenciálu a osobnostných vlastností každého žiaka.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM A BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI A SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ A PÍSANIE MATEMATIKA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE FYZIKA CHÉMIA BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA DEJEPIS GEOGRAFIA OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

4.2.3 Dĺžka výchovy a vzdelávania

Vzdelávanie žiaka sa v závislosti od jeho zdravotného stavu môže v základnej škole (ktorá je špeciálnou školou alebo v škole bežného typu) predĺžiť až do konca školského roku, v ktorom

žiak dovŕši 18. rok svojho veku (§ 22 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z.). Obsah učiva sa žiakovi, ktorý si vyžaduje predĺženie vzdelávania, patrične upravuje v IVP tak, aby bol primerane rozložený. V pedagogickej dokumentácii sa vyznačuje ten postupový ročník, ktorého obsah vzdelávania žiak v príslušnom školskom roku plní; rok školskej dochádzky sa vyznačí podľa jeho skutočného poradia.

4.2.4 Podmienky prijímania

O prijatí dieťaťa s AU alebo PVP s MP a bez MP na vzdelávanie rozhoduje riaditeľka školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa. Riaditeľka školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa. Do prípravného, resp. 1. ročníka primárneho vzdelávania sa žiak prijíma po dovŕšení 5. roku. Základná škola pre žiakov s autizmom má deväť ročníkov, s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

4.2.5 Organizácia výučby (metódy, formy a prístupy uplatňované pri vyučovaní)

Mimoriadny akcent kladieme na metódy a formy, ktoré by mal učiteľ využívať v našich podmienkach. Prostredníctvom moderných vyučovacích prostriedkov maximálne aktivizovať žiakov na vyučovacích hodinách, efektívne využívať ich doterajšiu slovnú zásobu a vedieť ich stimulovať k lepším výkonom. Je potrebné zamerať sa na progresívne interaktívne postupy učenia tak, aby každá vyučovacia hodina bola ozajstným zážitkom, inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho postihnutiu. Využívame hlavne tieto osvedčené formy a metódy:

- Motivačné metódy.
- Fixačné metódy.
- Práca vo dvojiciach, skupinová práca.
- Projektové vyučovanie.
- Didaktické hry, hry zamerané na tvorivosť.
- Učenie prostredníctvom IKT.
- Demonštračné metódy .
- Slovné úlohy.

- Zážitkové učenie, dramatizácia.
- Praktické aktivity a samostatná činnosť.

Pre naplnenie cieľov školy budeme využívať nasledovné formy:

- vyučovacia hodina,
- vyučovacia hodina na školskom pozemku ,
- vyučovacia hodina v cvičnej kuchynke,
- individuálne vyučovanie skupinové vyučovanie,
- integrované vyučovanie – blokové vyučovanie,
- exkurzia, výlet, vychádzka,
- návšteva výstavy, koncertu, galérie, či inej inštitúcie,
- záujmová činnosť.

Formy výchovy a vzdelávania určujú organizačné usporiadanie podmienok a priebehu vyučovacieho procesu.

Vo výchovno-vyučovacom procese využívame osvedčené aj inovatívne formy práce:

- individuálne,
- program Teacch,
- terapie – felinoterapia, hipoterapia , snoezelen, nácvik komunikačných zručností ,
- formy zážitkového učenia,
- tvorivá dramatika,
- blokové ,
- skupinové,
- manipulačné hry,
- hry s obrázkovými kartami,
- využívanie IKT, tabletov,
- diferencované,
- tematické vyučovanie,

- vyučovacie hodiny v triede,
- na školskom pozemku,
- v cvičnej kuchynke,
- besedy,
- tvorivé dielne,
- vychádzky,
- exkurzie.

4.3 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

BOZP je dôležitou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu, ktorej venujeme sústavne vysokú pozornosť. Všetci pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci školy pravidelne absolvujú školenie BOZP a PO, pravidelné preškolenie s preverením vedomostí sa uskutočňuje každé dva roky.

Novoprijatí zamestnanci absolvujú školenie hneď pri nástupe do zamestnania. Školenia zabezpečuje odborný pracovník z danej oblasti. Žiaci sú každoročne na prvých triednických hodinách poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a oboznámení so školským poriadkom. Zvlášť je kladený dôraz na poučenie o BOZP na hodinách predmetov vyžadujúcich zvýšenú pozornosť pracovné vyučovanie, telesná a športová výchova, fyzika, chémia, remeselná výchova. Vyučujúci sú povinní oboznámiť žiakov s pravidlami správania sa pred každým opustením areálu školy - vychádzky, exkurzie, výlety, športové, kultúrne a iné akcie. Aktivity so žiakmi mimo budovy školy sa uskutočňujú s písomným informovaným súhlasom zákonných zástupcov. Povinnosti žiakov vzťahujúce sa k bezpečnosti sú zapracované aj vo vnútornom poriadku školy. Rodičia sú s BOZP a školským poriadkom oboznámení na zasadnutiach rady rodičov a písomne formou informovaného súhlasu.

Škola dbá na zdravé prostredie tried a učební, označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, vybavenosť lekárničiek, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu, dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou. Škola má vypracovaný plán revízií, podľa ktorého sa pravidelne uskutočňujú všetky revízie a neodkladne sa odstraňujú prípadné zistené nedostatky.

Štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa je daná vekom a individuálnymi osobitosťami žiakov. V prípravnom až piatom ročníku sa vyučuje v jednom slede najviac päť vyučovacích hodín. V šiestom až deviatom najviac šesť vyučovacích hodín. Vyučovacia hodina je skrátaná na 40 minút.

5 Učebný plán

5.1 Rámcové učebné plány

Rámcový učebný plán pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím s vyučovacím jazykom slovenským pre primárne vzdelávanie.

ISCED 1, ISCED 2 Ročník												
Prípravný		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu	
Vzdelávacia oblasť	Vyučovacia predmet											
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	2	2	2	2	2	5	5	5	5	5	35
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností	8	7	8	8	7	4	4	2	2	2	52
	rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie	1	1	1	1	1						5
	rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	38
Matematika a práca s informáciami	Matematika											3
	Informatika							1	1	1	1	3
Človek a príroda	Vecné učenie											1
	Fyzika							1	1	1	1	3
	Chémia											

	Biológia											
Človek a spoločnosť	Vlastiveda					2	3	3				8
	Dejepis								1	1	1	3
	Geografia								1	1	1	3
	Občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	Etická výchova						1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	19
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Zdravie a pohybová výchova	telesná a športová výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10

Základ	19	2	2	2	2	2	2	2	2	2	224
	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	19
Voliteľné hodiny	20	22	24	24	24	25	25	26	26	27	243
Spolu											

Rámcový učebný plán pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským pre primárne vzdelávanie.

Poskytnutý stupeň vzdelania	ISCED 1, ISCED 2
Dĺžka a forma vzdelávania	Prípravný ročník , 1.-9. ročník, denné štúdium

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Ročník									ŠkVP spolu	ŠtVP spolu	
		P.	1	2	3	4	5	6	7	8			9
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	2	8	6	6	6	5	4	4	5	5	51	51
	Cudzí jazyk				3	3	3	3	3	3	3	21	21
	Rozvíjanie komunikačných schopností a soc. zručností	7	2	2	2	2	2	1	1	1	1	21	21
	Rozvíjanie graf. zručností a písanie	1	1	1	1	1						5	5
Príroda a spoločnosť	Prírodoveda		0,5	1	1	1						3,5	3,5
	Vlastiveda			1	1	1						3	3
Človek a príroda	Fyzika							1	1	2	1	5	5
	Chémia							0,5	1	1	2	4,5	4,5
	Biológia						1	1	1,5	1	1	5,5	5,5
Človek a spoločnosť	Dejepis						1	1	1	1	2	6	6
	Geografia						1	1	1	1	1	5	5
	Občianska náuka						1	1	1	0,5	0,5	4	4
Človek a hodnoty	Etická/náboženská vých.		0,5	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5	7,5	7,5
Matematika a práca s	Matematika	3	4	4	3	3	3,5	4	3,5	4	4	36	36
	Informatika						0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5	2,5

informáciami	Inform. výchova			1	1	1						3	3
Človek a svet pr.	Pracovné vyuč.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	10
	Svet práce								0,5	0,5		1	1
Umenie a kultúra	Výtvarná vých.	1	1	1	1	1	1	1	1			8	8
	Hudobná vých.	1	1	1	1	1	1	1	1			8	8
	Vých. umením									1	0,5	1,5	1,5
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	20
Spolu povinná časť													20
ŠKVP		1	21	2	2	2	24	2	2	25	2		232
		8		2	4	4		4	5		5		
Voliteľné hodiny		2	1	1	2	3	5	5	5	5	5		30
SPOLU	Povinná účasť + voliteľné hodiny	2	22	2	2	2	27	2	3	30	3		262
		0		3	5	6		9	0		0		

Poznámky

1. Vyučovacia hodina má 40 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Piata vyučovacia hodina trvá 30 minút. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže učiteľ uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy po prerokovaní v Pedagogickej rade.
2. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
3. V rámci výučby je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom logopéda, školského psychológa, fyzioterapeuta s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia.
4. Predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.
5. Predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
6. Pri vyučovaní predmetu informatika sedí pri jednom počítači jeden žiak.
7. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.

Voliteľné (disponibilné) hodiny využívame na:

– vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu.

5.2 Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky – slovenský jazyk.

5.3 Prierezové témy

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové tematiky, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové tematiky uplatňujeme ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných vyučovacích predmetov. Nevyhnutnou podmienkou účinnosti a neformálnej realizácie témy je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Na úrovni primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania zavádza

Štátny vzdelávací program obsahuje tieto prierezové témy:

DOPRAVNÁ VÝCHOVA – VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

MEDIÁLNA VÝCHOVA

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

Na úrovni primárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program aj túto prierezovú tému: REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, korčuliari, kolobežkári, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy. Učivo tematiky Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke v škole je postupne pripraviť deti na

samostatný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov – pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy. Ciele výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke na škole zahŕňajú oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií :

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- uplatňovať si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,
- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobnostných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne ich rozvoj podporujú. Aby žiak získal kvalitné vzdelanie, k tomu je potrebné, aby si už od primárneho vzdelávania rozvíjal sebareflexiu (rozmyšľal o sebe), spoznával sám seba, svoje dobré ale aj slabé stránky, rozvíjal si sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľovanie. V tejto súvislosti je potrebné, aby sa naučil uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných. Dôležité je, aby

prierezová téma podporovala u žiakov rozvoj schopnosti uplatňovať prevenciu sociálno-patologických javov (šikanovanie, agresivita, užívanie návykových látok). Cieľom je, aby žiak získaval a udržal si osobnostnú integritu, pestoval kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjal sociálne spôsobilosti potrebné pre osobný a sociálny život a spoluprácu. Téma sa prelína všetkými obsahovými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Najviac priestoru má v predmete etická výchova, ale je dôležité, aby si učiteľ uvedomil, že na dosiahnutie cieľov tejto prierezovej tematiky je nutné vymedziť priestor aj v náukových predmetoch. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

Environmentálna výchova

Táto prierezová téma, prelína sa všetkými predmetmi, ale najmä prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním. Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné – chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám, ale aj k zvieratám v prírode. Environmentálna výchova pre nižšie sekundárne vzdelávanie

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom. Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi, poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta, pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu:

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej a regionálnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;

- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.

V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu.

Mediálna výchova pre primárne vzdelávanie

Jedným z významných socializačných faktorov ovplyvňujúcich hodnoty, postoje a správanie jedinca sú médiá. Osvojenie schopnosti kompetentného zaobchádzania s médiami je cieľom mediálnej výchovy ako prierezovej témy. Cieľom prierezovej tematiky je, aby žiaci:

- lepšie porozumeli pravidlám fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientovali,
- dokázali posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesionálny rast,
- dokázali si uvedomiť negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Mediálna výchova pre nižšie sekundárne vzdelávanie Cieľom prierezovej tematiky je:

- viesť žiakov k uplatňovaniu stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,
- viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú,

- viesť žiakov k vytváraní si vlastného názoru na médiá na základe prijímaných informácií, - viesť žiakov kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť.

Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehľbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr.

Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenala len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie. Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí. Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Prvky multikultúrnej výchovy možno v obsahovej a metodologickej rovine či s pomocou vhodných príkladov rozvíjať v spoločenskovedných predmetoch aj v prírodovedných predmetoch, či pri výučbe materinského jazyka.

Ochrana života a zdravia

Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa realizuje prostredníctvom učebných predmetov Školského vzdelávacieho programu a samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier a účelových cvičení. Ochrana života a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti

žiacov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie. Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Prierezová téma je predovšetkým orientovaná na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí, poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky, osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách. Prierezovú tému naplňa obsah:

- riešenie mimoriadnych situácií
- civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Prierezová téma spája jednotlivé kompetencie, ktoré chceme rozvíjať u žiakov – komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, vytvoriť nejaký produkt. V tejto prierezovej téme je obsah zameraný na postupnosť jednotlivých krokov a metodológiu tvorby projektu, ktorú budú môcť využívať v ostatných predmetoch alebo aj v mimoškolskej činnosti, pri prezentácii svojej školy. Hlavným cieľom pre nižšie sekundárne vzdelávanie je, aby žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili sa riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu overiť ju a pod. Výsledkom vzdelávania bude, že žiak vhodným spôsobom dokáže zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné

písomnosti osobnej agendy, pozná ich funkciu, formálnu úpravu a vie ju aplikovať, využiť nástroje IKT. Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky. Nakoľko sa vláda Slovenskej republiky zaviazala realizovať Odporúčania na ochranu tradičnej kultúry a folklóru a Generálnou konferenciou UNESCO bol schválený: Dohovor o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva ako aj Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, začlenili sme uvedenú prierezovú tému nenásilnou formou vo vyučovaní do viacerých predmetov, prostredníctvom ich obsahov, ale aj formou projektov, exkurzií a pod. Vhodnými sa javia najmä predmety výtvarná, hudobná výchova, pracovné vyučovanie, vecné učenie a vlastiveda.

5.4 Školský vzdelávací program

Školský vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím je vypracovaný na základe vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, vydaného Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Školský vzdelávací program sa považuje za základný dokument školy, podľa ktorého sa uskutočňuje edukácia. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím všetkých voliteľných hodín. Na vypracovaní školského vzdelávacieho programu sa podieľajú pedagogickí zamestnanci školy. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľka školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a rade školy. Obsah a ciele jednotlivých vyučovacích predmetov sú prispôsobované individuálnym osobitostiam každého žiaka. Obsah predmetu tvorí podklad, ktorý učiteľ tvorivo rozvíja, rozširuje alebo redukuje, v závislosti od potenciálu a osobnostných vlastností každého žiaka. Žiaci s AU alebo PVP s MP sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Pri tvorbe IVP vychádza učiteľ z obsahu štátneho vzdelávacieho programu a školského vzdelávacieho programu s prihliadnutím na individuálne osobitosti každého žiaka. Do IVP pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím sa snažíme zapracovať aj aktuálne prierezové témy, ktorým je venovaná zvýšená pozornosť aj v pedagogicko-organizačných

pokynoch. Vychádzame z konkrétneho obsahu vzdelávania v jednotlivých predmetoch v ŠVP a ŠkVP.

5.5 Učebné osnovy

Tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú zo Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Obsahujú:

1. Charakteristiku predmetu
2. Rozvíjajúce ciele, predmetové spôsobilosti, vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí
3. Témy, prostredníctvom ktorých rozvíjame kompetencie, obsah
4. Požiadavky na výstup
5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania
6. Učebné zdroje
7. Hodnotenie predmetu.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie – prípravný a prvý ročník	
Finančná gramotnosť	-spoznávanie eur, triedenie eur podľa tvaru, farby, veľkosti, materiálu s využitím učebnej pomôcky Eurá - obkresľovanie makiet eur s číslami 1-5 vytváranie odtlačkov z mincí na biely papier
Čitateľská gramotnosť	-obkresľovanie veľkých tlačených písmen A,E,I,O,U,M,L,V,T,P – naučiť žiakov, že písmená sú v knihách i v tabletoch a počítačoch - zapožičať niektoré knihy zo školskej knižnice, prečítať rozprávky- no ak si ich chcú žiaci prečítať sami, musia spoznať písmenká - dramatizácia prečítaných rozprávok s využitím maňušiek a kostýmových čiapok
Environmentálna výchova	- hra s vodou, šetrenie s vodou - spájanie niekoľkých slov čiarami – dážď, slnko, strom ... jednoduché rozhovory o ich význame, nácvik riekaniak o zvieratách a rastlinách spojený s pohybom rúk - vyfarbovanie obrázkov s environmentálnou tematikou –
Zdravý životný štýl	vystrihovanie

Ľudské práva	- vedenie žiakov k správnej pozícii tela pri písaní - používanie oboch rúk pri cvičení jemnej a hrubej motoriky - omalovanie zdravých potravín - realizácia pohybových aktivít – kreslenie do piesku
Bezpečnosť a ochrana zdravia	- učiť žiakov poďakovať, poprosiť o niečo, vymieňať si hračky pri manipulácii s jednoduchými remeselnými a kuchynskými detskými nástrojmi - naučiť žiakov správne používať písacie nástroje, používať ich výlučne na plnenie školských povinností – podľa pokynov vyučujúceho

Vecné učenie – prípravný a prvý ročník

Finančná gramotnosť	- orientácia v bežných životných situáciách – nástup do dopravného prostriedku, zakúpenie cestovného lístka s pomocou učiteľa - poznávanie mincí - orientácia v okolí domova a školy, spoznávanie blízkych obchodov – malé názorné nákupy s pomocou učiteľa
Čitateľská gramotnosť	zhotovenie záložky do kníh prostredníctvom česko-slovenského projektu Záložka do knihy spája školy – témy: rastliny, zvieratá - spoznávať známe rozprávky o lesných a domácich zvieratách
Environmentálna výchova	- zúčastňovať sa besied s environmentálnou tematikou - pozorovanie zmien v prírode, pozorovanie počasia - starostlivosť o rastliny v kútiku živej prírody - vychádzky s environmentálnym zameraním
Zdravý životný štýl	- postupne si osvojovať hlavné zásady správnej životosprávy - upevňovať základné hygienické návyky, zdôrazňovať ich význam pre zdravie - obliekanie sa podľa ročných období a teploty prostredia - poznávať ovocie a zeleninu podľa chuti, farby a tvaru - predchádzať úrazom a chorobám – vytvárať modelové situácie
Ľudské práva	
Bezpečnosť a ochrana zdravia	- slušne a zdvorilo sa správať voči spolužiakom na vyučovaní v triede, na vychádzkach i besedách - oboznámenie sa s pravidlami bezpečného správania sa na ulici - bezpečne sa pohybovať po chodníku - prechádzať bezpečne cez cestu, prechod pre chodcov, správne reagovať na svetelnú signalizáciu - poučiť

	žiacov o bezpečnosti pri hrách, výletoch a kúpaní - predchádzať úrazom pri manipulácii s ohňom – besedy s požiarnikmi
--	---

Vecné učenie – druhý ročník	
Finančná gramotnosť	- poznávanie platidiel a ich hodnoty pri nákupe v obchode - platba eurami na pošte, za opravu obuvi, v krajčírstve (služby obyvateľstvu) - poznávanie ceny výrobkov, ktoré sa denne používajú – ich nakupovanie, platenie eurami
Čitateľská gramotnosť	-vyhľadávanie rastlín a zvierat v knihách zo školskej knižnice - dramatizácia príbehov o zvieratách, rastlinách i prírode - vianočné tradície – nácvik scény
Environmentálna výchova	- poznávanie lúčnych kvetov - rozlíšenie sadu, záhrady a parku v teréne - beseda s poľovníkom na tému Voľne žijúce zvieratá v zime - stromy v zime, pozorovanie - starostlivosť o rastliny v kútiku živej prírody
Zdravý životný štýl	- poznávanie ďalších druhov ovocia a zeleniny, ich zber a uskladnenie - upevňovanie základných hygienických návykov pri manipulácii s jedlom - udržiavanie poriadku v triede - udržiavanie čistoty odevu a obuvi - obliekanie sa podľa ročných období - úloha lekára a zdravotnej sestry, využitie zážitkových foriem učenia
Ľudské práva	- poznať aj svoje povinnosti, školské potreby a pomôcky uložiť na lavicu, do aktovky, udržiavať ich v poriadku - vedieť slušne pozdraviť, o niečo požiadať a poďakovať - rozlišovať spoločné a osobné veci v triede
Bezpečnosť a ochrana zdravia	- poučiť žiakov o nebezpečenstve požiaru v prírode – ohniská, vypaľovanie suchej trávy ... - poznať význam svetelných signálov, správne na ne reagovať - dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri zimných športoch - poznávanie niektorých základných dopravných značiek - predchádzanie úrazom a chorobám pri hrách, výletoch a kúpaní

Pracovné vyučovanie – druhý ročník

Finančná gramotnosť	- nákup rôznych materiálov na pracovné vyučovanie – cestoviny, vlna, špagáty, lepidlá, ihly..., platenie eurami - zhotovenie napodobenín eur, odtlačanie a vystrihovanie - triedenie eur podľa ich hodnoty, tvaru, farby, veľkosti i materiálu - zisťovanie cien hygienických potrieb v obchodoch
Čitateľská gramotnosť	návrik riekaniek súvisiacich s osobnou hygienou, čistotou v domácnosti i triede, riekaniek o šikovných rukách i remeselníkoch - zhotovenie vlastnej knihy (návrh, fotenie, úprava fotografií, zviazanie)
Environmentálna výchova	-pozorovanie prírody v parku, v sade, v záhrade - polievanie izbových kvetov - sadenie rastlín, pozorovanie klíčenia a rastu rastlín - vynášanie odpadkov – triedenie odpadu - zapínanie a vypínanie osvetlenia, šetrenie elektrickou energiou - otváranie a zatváranie vodovodného kohútika – šetrenie vodou - poznávanie základných vlastností papiera, šetrenie papierom
Zdravý životný štýl	- rozlišovať čisté a špinavé ruky - pravidelné používanie hygienických potrieb, výmena uterákov - udržiavanie poriadku v triede, utieranie prachu, pravidelné vetranie - rozlíšenie zdravých potravín patriacich do chladničky
Ľudské práva	- naučiť sa uplatňovať právo požiadať spolužiaka i učiteľa o pomoc - vzájomne sa rešpektovať pri kolektívnej práci - slušne komunikovať, nevysmievať sa spolužiakom za slabší výkon

Bezpečnosť a ochrana zdravia	- bezpečne obsluhovať a pracovať s počítačom i tabletom - dodržiavať zásady bezpečnosti pri práci v kuchyni
-------------------------------------	---

Vecné učenie – tretí ročník	
Finančná gramotnosť	používať platidlá pri nákupe drobných pomôcok - využívať dramatizáciu - nákupy - vedieť určiť hodnotu mincí - zaplatiť eurami na pošte za zaslanie listu, pohľadnice
Čitateľská gramotnosť	- čítať texty z metodických materiálov v školskej knižnici – o zvieratkách, rastlinách, rodine... využívať dramatizáciu krátkych príbehov o zvieratkách, rodine, chorobe ... - vedieť sa orientovať v kalendári, vedieť si v ňom vyhľadať informácie - čítať texty súvisiace s preberaným učivom z počítača i tabletu
Environmentálna výchova	- poznať rastliny a zvieratá v miestnej oblasti - pozorovať zmeny v prírode - upevniť poznatky o zvieratkách a rastlinách v prírode
Zdravý životný štýl	-získať poznatky o zdravej výžive - upevňovať základné hygienické návyky - starať sa o zdravie podľa jednotlivých ročných období - udržiavať poriadok v triede - udržiavať čistotu odevu a obuvi - obliekať sa podľa ročných období - úloha lekára a zdravotnej sestry, využitie zážitkových foriem učenia
Ľudské práva	- poznať aj svoje povinnosti, školské potreby a pomôcky uložiť na lavicu, do aktovky, udržiavať ich v poriadku - osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania - vedieť slušne pozdraviť, o niečo požiadať a poďakovať

Bezpečnosť a ochrana zdravia	- poznať príčiny požiaru, - vedieť ohlásiť požiar - dodržiavať zásady správneho a bezpečného správania sa c- poznať význam svetelných signálov, správne na ne reagovať - poznávať dopravné značky so zákazom a príkazom - predchádzať úrazom a chorobám pri hrách
-------------------------------------	---

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie – prípravný a prvý ročník	
Finančná gramotnosť	-spoznávanie eur, triedenie eur podľa tvaru, farby, veľkosti, materiálu s využitím učebnej pomôcky Eurá - obkresľovanie makiet eur s číslami 1-5 vytváranie odtlačkov z mincí na biely papier
Čitateľská gramotnosť	-obkresľovanie veľkých tlačených písmen A,E,I,O,U,M,L,V,T,P – naučiť žiakov, že písmená sú v knihách i v tabletoch a počítačoch - zapožičať niektoré knihy zo školskej knižnice, prečítať rozprávky- no ak si ich chcú žiaci prečítať sami, musia spoznať písmenká - dramatisácia prečítaných rozprávok s využitím maňušiek a kostýmových čiapok
Environmentálna výchova	- hra s vodou, šetrenie s vodou - spájanie niekoľkých slov čiarami – dážď, slnko, strom ... jednoduché rozhovory o ich význame, nácvik riekaniak o zvieratách a rastlinách spojený s pohybom rúk - vyfarbovanie obrázkov s environmentálnou tematikou – vystrihovanie
Zdravý životný štýl	- vedenie žiakov k správnej pozícii tela pri písaní - používanie oboch rúk pri cvičení jemnej a hrubej motoriky - omalovanie zdravých potravín - realizácia pohybových aktivít – kreslenie do piesku
Ľudské práva	
Bezpečnosť a ochrana zdravia	- učiť žiakov poďakovať, poprosiť o niečo, vymieňať si hračky pri manipulácii s jednoduchými remeselnými a kuchynskými detskými nástrojmi

	-naučiť žiakov správne používať písacie nástroje, používať ich výlučne na plnenie školských povinností – podľa pokynov vyučujúceho
--	--

Vecné učenie – prípravný a prvý ročník

Finančná gramotnosť	- orientácia v bežných životných situáciách – nástup do dopravného prostriedku, zakúpenie cestovného lístka s pomocou učiteľa - poznávanie mincí - orientácia v okolí domova a školy, spoznávanie blízkych obchodov – malé názorné nákupy s pomocou učiteľa
Čitateľská gramotnosť	zhotovenie záložky do kníh prostredníctvom česko-slovenského projektu Záložka do knihy spája školy – témy: rastliny, zvieratá - spoznávať známe rozprávky o lesných a domácich zvieratách
Environmentálna výchova	-zúčastňovať sa besied s environmentálnou tematikou - pozorovanie zmien v prírode, pozorovanie počasia - starostlivosť o rastliny v kútiku živej prírody - vychádzky s environmentálnym zameraním
Zdravý životný štýl	- postupne si osvojovať hlavné zásady správnej životosprávy - upevňovať základné hygienické návyky, zdôrazňovať ich význam pre zdravie - obliekanie sa podľa ročných období a teploty prostredia - poznávať ovocie a zeleninu podľa chuti, farby a tvaru - predchádzať úrazom a chorobám – vytvárať modelové situácie
Ľudské práva	- slušne a zdvorilo sa správať voči spolužiakom na vyučovaní v triede, na vychádzkach i besedách
Bezpečnosť a ochrana zdravia	- oboznámenie sa s pravidlami bezpečného správania sa na ulici - bezpečne sa pohybovať po chodníku - prechádzať bezpečne cez cestu, prechod pre chodcov,

	správne reagovať na svetelnú signalizáciu - poučiť žiakov o bezpečnosti pri hrách, výletoch a kúpaní - predchádzať úrazom pri manipulácii s ohňom – besedy s požiarnikmi
--	--

Vecné učenie – druhý ročník	
Finančná gramotnosť	- poznávanie platidiel a ich hodnoty pri nákupe v obchode - platba eurami na pošte, za opravu obuvi, v krajčírstve (služby obyvateľstvu) - poznávanie ceny výrobkov, ktoré sa denne používajú – ich nakupovanie, platenie eurami
Čitateľská gramotnosť	-vyhľadávanie rastlín a zvierat v knihách zo školskej knižnice - dramatizácia príbehov o zvieratách, rastlinách i prírode - vianočné tradície – nácvik scény
Environmentálna výchova -	- poznávanie lúčnych kvetov - rozlíšenie sadu, záhrady a parku v teréne - beseda s poľovníkom na tému Voľne žijúce zvieratá v zime - stromy v zime, pozorovanie - starostlivosť o rastliny v kútiku živej prírody
Zdravý životný štýl	- poznávanie ďalších druhov ovocia a zeleniny, ich zber a uskladnenie - upevňovanie základných hygienických návykov pri manipulácii s jedlom - udržiavanie poriadku v triede - udržiavanie čistoty odevu a obuvi - obliekanie sa podľa ročných období - úloha lekára a zdravotnej sestry, využitie zážitkových foriem učenia
Ľudské práva	- poznať aj svoje povinnosti, školské potreby a pomôcky uložiť na lavicu, do aktovky, udržiavať ich v poriadku - vedieť slušne pozdraviť, o niečo požiadať a poďakovať - rozlišovať spoločné a osobné veci v triede
Bezpečnosť a ochrana zdravia	- poučiť žiakov o nebezpečenstve požiaru v prírode – ohniská, vypaľovanie suchej trávy ... - poznať význam svetelných signálov, správne na ne reagovať - dodržiavanie bezpečnostných pravidiel pri zimných

	športoch - poznávanie niektorých základných dopravných značiek - predchádzanie úrazom a chorobám pri hrách, výletoch a kúpaní
--	---

Pracovné vyučovanie - druhý ročník	
Finančná gramotnosť	- nákup rôznych materiálov na pracovné vyučovanie – cestoviny, vlna, špagáty, lepidlá, ihly..., platenie eurami - zhotovenie napodobenín eur, odtlačanie a vystrihovanie - triedenie eur podľa ich hodnoty, tvaru, farby, veľkosti i materiálu - zisťovanie cien hygienických potrieb v obchodoch
Čitateľská gramotnosť	nácvik riekaniek súvisiacich s osobnou hygienou, čistotou v domácnosti i triede, riekaniek o šikovních rukách i remeselníkoch - zhotovenie vlastnej knihy (návrh, fotenie, úprava fotografií, zviazanie)
Environmentálna výchova	-pozorovanie prírody v parku, v sade, v záhrade - polievanie izbových kvetov - sadenie rastlín, pozorovanie klíčenia a rastu rastlín - vynášanie odpadkov – triedenie odpadu - zapínanie a vypínanie osvetlenia, šetrenie elektrickou energiou - otváranie a zatváranie vodovodného kohútika – šetrenie vodou - poznávanie základných vlastností papiera, šetrenie papierom
Zdravý životný štýl	- rozlišovať čisté a špinavé ruky - pravidelné používanie hygienických potrieb, výmena uterákov - udržiavanie poriadku v triede, utieranie prachu, pravidelné vetranie - rozlíšenie zdravých potravín patriacich do chladničky
Ľudské práva	- naučiť sa uplatňovať právo požiadať spolužiaka i učiteľa o pomoc - vzájomne sa rešpektovať pri kolektívnej práci - slušne komunikovať, nevysmievať sa spolužiakom za slabší výkon

Bezpečnosť a ochrana zdravia	- bezpečne obsluhovať a pracovať s počítačom i tabletom - dodržiavať zásady bezpečnosti pri práci v kuchyni
-------------------------------------	---

Vecné učenie – tretí ročník	
Finančná gramotnosť	používať platidlá pri nákupe drobných pomôcok - využívať dramatizáciu - nákupy - vedieť určiť hodnotu mincí - zaplatiť eurami na pošte za zaslanie listu, pohľadnice
Čitateľská gramotnosť	- čítať texty z metodických materiálov v školskej knižnici – o zvieratkách, rastlinách, rodine.... využívať dramatizáciu krátkych príbehov o zvieratkách, rodine, chorobe ... - vedieť sa orientovať v kalendári, vedieť si v ňom vyhľadať informácie - čítať texty súvisiace s preberaným učivom z počítača i tabletu
Environmentálna výchova	- poznať rastliny a zvieratá v miestnej oblasti - pozorovať zmeny v prírode - upevniť poznatky o zvieratkách a rastlinách v prírode
Zdravý životný štýl	-získať poznatky o zdravej výžive - upevňovať základné hygienické návyky - starať sa o zdravie podľa jednotlivých ročných období - udržiavať poriadok v triede - udržiavať čistotu odevu a obuvi - obliekať sa podľa ročných období - úloha lekára a zdravotnej sestry, využitie zážitkových foriem učenia
Ľudské práva	- poznať aj svoje povinnosti, školské potreby a pomôcky uložiť na lavicu, do aktovky, udržiavať ich v poriadku - osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania - vedieť slušne pozdraviť, o niečo požiadať a poďakovať

Bezpečnosť a ochrana zdravia	- poznať príčiny požiaru, - vedieť ohlásiť požiar - dodržiavať zásady správneho a bezpečného správania sa c- poznať význam svetelných signálov, správne na ne reagovať - poznávať dopravné značky so zákazom a príkazom - predchádzať úrazom a chorobám pri hrách
-------------------------------------	---

Pracovné vyučovanie – tretí ročník

Finančná gramotnosť	- vedieť nakupovať nákup rôzne materiály na pracovné vyučovanie – hygienické potreby, špagát, vlnu, cestoviny ..., platiť eurami - triediť eurá podľa ich hodnoty, tvaru, farby, veľkosti i materiálu - zisťovať ceny hygienických potrieb v obchodoch
Čitateľská gramotnosť	- nacvičovať riekanky súvisiace s osobnou hygienou, čistotou v domácnosti i triede - riekanky o šikovných rukách i remeselníkoch - čítať krátke návody na prácu so stavebnicami, hrami - zoznámiť sa s knihami, kde sú návody na výrobu jednoduchých výrobkov
Environmentálna výchova	- pozorovať prírodu v parku, v sade, v záhrade - polievať izbové kvety - sadiť rastliny, pozorovať klíčenie a rast rastlín - vynášať odpadky – triediť odpad - zbierať plody listnatých a ihličnatých stromov - zapínať a vypínať osvetlenie, šetriť elektrickou energiou - otvárať a zatvárať vodovodné kohútiky – šetrenie vodou
Zdravý životný štýl	- pravidelne používať hygienické potreby, výmena uterákov - udržiavať poriadok v triede, utierať prach, pravidelne vetrať - rozlišovať zdravé potraviny patriace do chladničky - osvojovať si základné návyky pri jedle - uvedomiť si význam fyzickej práce pre človeka – boj proti obezite

Ľudské práva	- naučiť sa uplatňovať právo požiadať spolužiaka i učiteľa o pomoc - vzájomne sa rešpektovať pri kolektívnej práci - slušne komunikovať, nevysmievať sa spolužiakom za slabší výkon
Bezpečnosť a ochrana zdravia -	- bezpečne obsluhovať a pracovať s počítačom i tabletom - dodržiavať zásady bezpečnosti pri práci v kuchyni

Vecné učenie – štvrtý ročník	
Finančná gramotnosť	používať platidlá pri nákupe drobných pomôcok - využívať dramatizáciu - nákupy - vedieť určiť hodnotu mincí - zaplatiť eurami na pošte za zaslanie listu, pohľadnice
Čitateľská gramotnosť	- čítať texty z metodických materiálov v školskej knižnici – o zvieratkách, rastlinách, rodine... využívať dramatizáciu krátkych príbehov o zvieratkách, rodine, chorobe ... - vedieť sa orientovať v kalendári, vedieť si v ňom vyhľadať informácie - čítať texty súvisiace s preberaným učivom z počítača i tabletu
Environmentálna výchova	- poznať rastliny a zvieratá v miestnej oblasti - pozorovať zmeny v prírode - upevniť poznatky o zvieratkách a rastlinách v prírode
Zdravý životný štýl	-získať poznatky o zdravej výžive - upevňovať základné hygienické návyky - starať sa o zdravie podľa jednotlivých ročných období - udržiavať poriadok v triede - udržiavať čistotu odevu a obuvi - obliekať sa podľa ročných období - úloha lekára a zdravotnej sestry, využitie zážitkových foriem učenia

Ľudské práva	- poznať aj svoje povinnosti, školské potreby a pomôcky uložiť na lavicu, do aktovky, udržiavať ich v poriadku - osvojiť si základné pravidlá kultúrneho správania - vedieť slušne pozdraviť, o niečo požiadať a poďakovať
Bezpečnosť a ochrana zdravia	- poznať príčiny požiaru, - vedieť ohlásiť požiar - dodržiavať zásady správneho a bezpečného správania sa c- poznať význam svetelných signálov, správne na ne reagovať - poznávať dopravné značky so zákazom a príkazom - predchádzať úrazom a chorobám pri hrách

Pracovné vyučovanie – štvrtý ročník

Finančná gramotnosť	- vedieť nakupovať nákup rôzne materiály na pracovné vyučovanie – hygienické potreby, špagát, vlnu, cestoviny, platiť eurami - triediť eurá podľa ich hodnoty, tvaru, farby, veľkosti i materiálu - zisťovať ceny hygienických potrieb v obchodoch
Čitateľská gramotnosť	- nacvičovať riekanky súvisiace s osobnou hygienou, čistotou v domácnosti i triede - riekanky o šikovných rukách i remeselníkoch - čítať krátke návody na prácu so stavebnicami, hrami - zoznámiť sa s knihami, kde sú návody na výrobu jednoduchých výrobkov
Environmentálna výchova	- pozorovať prírodu v parku, v sade, v záhrade - polievať izbové kvety - sadiť rastliny, pozorovať klíčenie a rast rastlín - vynášať odpadky – triediť odpad - zbierať plody listnatých a ihličnatých stromov - zapínať a vypínať osvetlenie, šetriť elektrickou energiou - otvárať a zatvárať vodovodné kohútiky – šetrenie vodou

Zdravý životný štýl	- pravidelne používať hygienické potreby, výmena uterákov - udržiavať poriadok v triede, utierať prach, pravidelne vetrať - rozlišovať zdravé potraviny patriace do chladničky - osvojovať si základné návyky pri jedle - uvedomiť si význam fyzickej práce pre človeka – boj proti obezite
Ľudské práva	- naučiť sa uplatňovať právo požiadať spolužiaka i učiteľa o pomoc - vzájomne sa rešpektovať pri kolektívnej práci - slušne komunikovať, nevysmievať sa spolužiakom za slabší výkon
Bezpečnosť a ochrana zdravia -	- bezpečne obsluhovať a pracovať s počítačom i tabletom - dodržiavať zásady bezpečnosti pri práci v kuchyni

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností – prvý , druhý, tretí, štvrtý, piaty ročník	
Finančná gramotnosť	- reakcie na otázku: Čo máš ? – eurá, ukázať eurá v peňaženke aj svojim spolužiakom - vedieť v obchode podať predavačke menší počet eur, zvyšovať mieru samostatnosti pri nákupoch – používaní eur - učiť sa nakupovať v samoobsluže, zaplatiť – s pomocou učiteľa - pravidelne pracovať s učebnou pomôckou – Eurá - využívať formy zážitkového učenia – Hra na obchod
Čitateľská gramotnosť	- pravidelne čítať dané slová, slabiky, vety - v spolupráci s logopédom precvičovať básne i riekanky - návšteva mestskej knižnice, zapožičanie kníh - čítať názvy z informačných letákov jednotlivých obchodov
Environmentálna výchova	- robiť záznam zo sledovania počasia, učiť žiakov ako počasie ovplyvňuje náš život - fotografovať prírodu v okolí školy, fotografie upraviť, zhotoviť si z nich prezentácie, obrázky popísať, dané názvy sa snažiť správne prečítať

Zdravý životný štýl	- v obchode si nakúpiť zdravé potraviny – s pomocou učiteľa - učiť sa vyberať vhodné oblečenie - pravidelne upratovať osobné skrinky, kontrolovať čistotu v školských taškách - realizovať cvičenia s fyzioterapeutom - realizovať vychádzky a pohybové aktivity na školskom dvore
Ľudské práva	- zamerať verbálne správanie k inému človeku – Pod', Daj mi. Prepáč...
Bezpečnosť a ochrana zdravia	- upevňovať vedomosti o dodržiavaní bezpečnostných pravidiel v cestnej premávke

Pracovné vyučovanie – piaty ročník

Pracovné vyučovanie – piaty ročník	
Finančná gramotnosť	- nákupy materiálov a surovín na pracovné vyučovanie s pomocou učiteľa – používanie eur - porovnávanie cien vo viacerých obchodoch s pomocou učiteľa
Čitateľská gramotnosť	- učiť sa čítať informácie z obalov potravín - učiť sa čítať informácie z počítača – o pestovaní rastliniek, jednoduché recepty ...
Environmentálna výchova	- učiť sa šetriť s papierom a drevom pri prácach s týmito materiálmi - pestovať kvetiny a zeleninu, starať sa o okrasné kry – s pomocou učiteľa - vedieť sa starať o rastliny – siať, hnojiť, plieť, polievať, okopávať

Zdravý životný štýl	pripravovať zdravé nátierky a šaláty - pripravovať jednoduché zdravé jedlá a nápoje - upevňovať schopnosť výberu oblečenia podľa ročných období - dodržiavať čistotu pri stolovaní - ošetrovať drobné poranenia - dodržiavať osobnú hygienu
Ľudské práva	- vzájomná pomoc medzi spolužiakmi - rešpektovanie pokynov učiteľa
Bezpečnosť a ochrana zdravia	- dodržiavanie bezpečnosti a hygieny pri práci v kuchyni - dodržiavanie bezpečnosti pri prácach na školskom pozemku a v dielni

5.6 Obsah vzdelávania pre prípravný,1.,2.,3.,4.,5., ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi poruchami s mentálnym postihnutím

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

V rámci edukácie postupuje škola podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností, matematika, pracovné vyučovanie, výtvarná výchova, hudobná výchova a telesná a športová výchova. Učebné osnovy sú totožné s obsahom vzdelávania ŠVP pre príslušné predmety.

Vo vyučovacom predmete rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa zvyšuje v učebnom pláne v školskom vzdelávacom programe hodinová dotácia o jednu vyučovaciu hodinu. Vyučovací predmet Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie je vo výchovnovzdelávacom procese zaradený do vzdelávacej oblasti štátneho vzdelávacieho programu.

Jazyk a komunikácia. V rámci posilnenej časovej dotácie je vyučovanie v predmete rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie zamerané na výraznejšiu prácu v súlade s obsahom vzdelávania daným štátnym vzdelávacím programom. U väčšiny detí s poruchou autistického spektra je grafomotorika a kresba jednou z najťažších oblastí vzdelávania. Grafomotorické funkcie, vizuomotorická koordinácia, jemná motorika a schopnosť žiakov komunikovať písomnou formou sú výrazne narušené, preto je potrebné venovať tejto problematike dlhší čas – najmä na precvičovanie a zdokonaľovanie učiva.

Počas zvýšenej časovej dotácie si budú žiaci precvičovať: - používanie oboch rúk pri cvičení jemnej a hrubej motoriky - nácvik uchopovania písacieho nástroja (hrubej pastelky - voskové farbičky, kriedy) do dlane - čmáranie na zvislú plochu (tabuľa) - uchopovanie písacieho nástroja (pastelky, ceruzky) prstami - zanechávanie stopy na podložke/papieri - čmáranie - opakované (repetitívne) čmáranie dominantnou rukou - dodržiavanie správnej pozície tela pri písaní - kruhové čmáranie - čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera bez prerušovania

PRVÝ ROČNÍK

Vo výchovno-vzdelávacom procese postupuje škola podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností, matematika, pracovné vyučovanie, hudobná výchova, výtvarná výchova a telesná a športová výchova. Vo vyučovacom predmete rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa zvyšuje v učebnom pláne v školskom vzdelávacom programe hodinová dotácia o jednu vyučovaciu hodinu. Vyučovací predmet rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie je vo výchovnovzdelávacom procese zaradený do vzdelávacej oblasti štátneho vzdelávacieho programu.

Jazyk a komunikácia. V rámci posilnenej časovej dotácie bude vyučovanie v predmete rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie zamerané na výraznejšiu prácu v súlade s obsahom vzdelávania daným štátnym vzdelávacím programom najmä v týchto činnostiach: - správne držanie ceruzky - postupné kreslenie tvarov : zvislá čiara v smere zhora-nadol, vodorovná čiara v smere zľava-doprava, kružnica v smere a proti smeru hodinových ručičiek, spájanie dvojice a niekoľkých bodov čiarou - vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov - obkresľovanie tvarov (oblúk a vlnovka) - zakresľovanie šikmých čiar zhora nadol do riadkov - obkresľovanie veľkých tlačených samohlások - imitatívny zápis písmen podľa predlohy - hry s pieskom, vodou, plastelínou, prstovými farbami, strihanie U väčšiny detí s

poruchou autistického spektra je grafomotorika a kresba jednou z najťažších oblastí vzdelávania. Grafomotorické funkcie, vizuomotorická koordinácia, jemná motorika a schopnosť žiakov komunikovať písomnou formou sú výrazne narušené, preto je potrebné venovať tejto problematike dlhší čas – najmä na precvičovanie a zdokonaľovanie učiva. Tempo práce, jednotlivé cvičenia a úlohy je potrebné prispôbiť individuálnym schopnostiam žiaka. Je možné, že na konci školského roka žiak nebude mať osvojené grafomotorické zručnosti predpísané ŠVP. Je však predpoklad, že sústavným precvičovaním dané grafomotorické zručnosti žiak nadobudne. Vo vyučovacom predmete vecné učenie sa zvyšuje v učebnom pláne ŠkVP hodinová dotácia o 1 hodinu. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality získaných kompetencií žiakov v oblasti Človek a príroda. Počas zvýšenej hodinovej dotácie si budú žiaci hravou formou prostredníctvom aktivizujúcich vyučovacích metód opakovať, prehľbovať a upevňovať učivo tematických celkov daných ŠVP. Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí formou zážitkového učenia, upevňovať a prehľbovať poznatky získané v predmete Vecné učenie. Žiaci sa zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody, poznávajú zmeny v prírode, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. Na vychádzkach do prírody spoznávajú kvety, stromy a kríky, pozorujú zmeny v prírode i počasie. Spoznávajú školské prostredie a jeho najbližšie okolie, dôležité dopravné značky, pravidlá cestnej premávky. Aktívne – formou hier sa pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke, riešia dopravné situácie na vlastnom prenosnom detskom ihrisku s využitím rôznych pozícií – cyklisti, chodci, vodiči ... Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia prehľbovaním poznatkov o základných častiach ľudského tela, liekoch, lekároch, zdravej výžive, učia sa správne obliekať. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvažovať výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov, pomôcok a vhodnú formu motivácie. Vzhľadom na pomerne rozsiahly obsah učiva v tomto predmete nám zostáva veľmi málo času na opakovanie učiva a uplatňovanie zážitkových foriem vyučovania. Každá z tém vecného učenia je však veľmi dôležitá pre poznanie a orientáciu v praktickom živote.

DRUHÝ ROČNÍK

Učebné osnovy pre druhý ročník sú totožné s obsahom vzdelávania vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností, rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie, matematika, hudobná

výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova. Zvýšená časová dotácia ŠkVP v predmete vecné učenie o jednu vyučovaciu sa využije na opakovanie a precvičovanie učiva s uplatnením aktivizujúcich vyučovacích metód a zážitkových foriem učenia, ktoré si vyžadujú väčší časový priestor. Žiaci si budú hrovou formou prehlbovať učivo tematických celkov – Trieda, škola a okolie školy, Rastliny v prírode, Obchod, Domov a rodina, Bezpečnosť cestnej premávky, Starostlivosť o zdravie a Ročné obdobia. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa budeme snažiť zvýšenú časovú dotáciu využiť najmä na realizáciu: - situačných metód prostredníctvom IKT technológií na prehlbovanie učiva zo všetkých tematických celkov - pohybových aktivít (hry na prenosnom dopravnom ihrisku, vychádzky do blízkeho okolia školy) - výtvarných aktivít (kresby, modelovanie a omalovánky domácich a lesných zvierat, rastlín, hmyzu i vtákov ...) - využitie viacrozmerých aktivít ako je dramatizácia, hranie scénok, hranie rolí (u lekára, o zvieratkách - s využitím kostýmových čiapok a maňušiek, na obchod, naša rodina ...) Vo vyučovacom predmete pracovné vyučovanie sa zvyšuje v učebnom pláne ŠkVP hodinová dotácia o jednu vyučovaciu hodinu. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je vo výchovno vzdelávacom procese zaradený do vzdelávacej oblasti štátneho vzdelávacieho programu

Človek a svet práce. Predmet pracovné vyučovanie popri rozvoji pracovných spôsobilostí a návykov žiakov, ovplyvňuje ostatné zložky vzdelávania, podieľa sa na utváraní osobnosti, na socializácii a spoločenskom uplatnení žiakov. Vzhľadom k budúcemu životu žiakov s poruchami autistického spektra je tento predmet veľmi dôležitý. Všetky manuálne činnosti, ktoré sa v škole naučia budú uplatňovať v ďalšom živote. Preto je potrebné pracovné zručnosti a návyky neustále precvičovať a upevňovať. Žiaci si zdokonalia: - samoobslužné činnosti – nácvik činností spojených s osobnou hygienou, obúvaním a vyzúvaním topánok, obúvaním a vyzúvaním topánok, vyzliekaním a obliekaním odevov, viazaním uzlov, samoobsluhou pri desiatovaní a hygienickými návykmi pri jedle - práce v domácnosti – utieranie prachu, vynášanie odpadkov, výmena uterákov, používanie predmetov a hračiek, rozlišovanie potravín... - práce v dielni – práce s drobným materiálom, práce s papierom, montážne a demontážne práce - pestovateľské práce – sadenie semienok, starostlivosť o rastliny v areáli školy, estetizácia prostredia v areáli školy – hrabanie, pletie ... Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. Realizuje sa v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Pri všetkých činnostiach u žiakov s autizmom alebo pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím je potrebné uplatňovať individuálny prístup a špecifické výchovno - vzdelávacie formy a metódy vyučovania.

TRETÍ ROČNÍK

Učebné osnovy pre tretí ročník sú totožné s obsahom vzdelávania vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností, rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie, matematika, hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova. Zvýšená časová dotácia ŠkVP v predmete vecné učenie o jednu vyučovaciu sa využije na opakovanie a precvičovanie učiva s uplatnením aktivizujúcich vyučovacích metód a zážitkových foriem učenia, ktoré si vyžadujú väčší časový priestor. Žiaci si budú hrovou ormoou prehlbovať učivo tematických celkov – Trieda, škola a okolie školy, Rastliny v prírode, Obchod, Domov a rodina, Bezpečnosť cestnej premávky, Starostlivosť o zdravie a Ročné obdobia. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa budeme snažiť zvýšenú časovú dotáciu využiť najmä na realizáciu vzdelávacích aktivít prostredníctvom IKT technológií a overovanie si prebraného učiva v praktickom živote. Venovať sa budeme realizácii zážitkových foriem vyučovania, ktoré vyžadujú väčší časový priestor - pohybové aktivity (hry na prenosnom dopravnom ihrisku, vychádzky do blízkeho okolia školy) - výtvarné aktivity (kresby, modelovanie a omalovánky domácich a lesných zvierat, rastlín, hmyzu i vtákov ...) - využitie viacrozmerých aktivít ako je dramatizácia, hranie scénok, hranie rolí (u lekára, o zvieratkách, na obchod, naša rodina - s využitím kostýmových čiapok, maňušiek, kostýmov, eur a iných učebných pomôcok). Vo vyučovacom predmete pracovné vyučovanie sa zvyšuje v učebnom pláne ŠkVP hodinová dotácia o jednu vyučovaciu hodinu. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je vo výchovnovzdelávacom procese zaradený do vzdelávacej oblasti štátneho vzdelávacieho programu Človek a svet práce. Predmet pracovné vyučovanie popri rozvoji pracovných spôsobilostí a návykov žiakov, ovplyvňuje ostatné zložky vzdelávania, podieľa sa na utváraní osobnosti, na socializácii a spoločenskom uplatnení žiakov. Vzhľadom k budúcemu životu žiakov s poruchami autistického spektra je tento predmet veľmi dôležitý. Všetky manuálne činnosti, ktoré sa v škole naučia budú uplatňovať v ďalšom živote. Preto je potrebné pracovné zručnosti a návyky neustále precvičovať a upevňovať. Žiaci sa budú zameriavať na zdokonalenie a zautomatizovanie činností v tematických celkoch: samoobslužné činnosti (návčik činností spojených s osobnou hygienou, obúvaním a vyzúvaním topánok, obúvaním a vyzúvaním topánok, vyzliekaním a obliekaním odevov, viazaním uzlov, samoobsluhou pri desiatovaní a hygienickými návykmi pri jedle), práce v domácnosti (utieranie prachu, vynášanie odpadkov, výmena uterákov, používanie predmetov a hračiek, rozlišovanie potravín...), práce v dielni (práce s drobným materiálom, práce s papierom, montážne a demontážne práce), pestovateľské práce (sadenie semienok, starostlivosť o rastliny v areáli školy, estetizácia

prostredia v areáli školy – hrabanie, pletie ..). Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. Realizuje sa v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Pri všetkých činnostiach u žiakov s autizmom alebo pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím je potrebné uplatňovať individuálny prístup a špecifické výchovno - vzdelávacie formy a metódy vyučovania.

ŠTVRTÝ ROČNÍK

Učebné osnovy pre štvrtý ročník sú totožné s obsahom vzdelávania vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností, rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie, matematika, hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova. Zvýšená časová dotácia ŠkVP v predmete vecné učenie o jednu vyučovaciu sa využije na opakovanie a precvičovanie učiva s uplatnením aktivizujúcich vyučovacích metód a zážitkových foriem učenia, ktoré si vyžadujú väčší časový priestor. Žiaci si budú hrovou ormoou prehlbovať učivo tematických celkov – Trieda, škola a okolie školy, Rastliny v prírode, Obchod, Domov a rodina, Bezpečnosť cestnej premávky, Starostlivosť o zdravie a Ročné obdobia. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa budeme snažiť zvýšenú časovú dotáciu využiť najmä na realizáciu vzdelávacích aktivít prostredníctvom IKT technológií a overovanie si prebraného učiva v praktickom živote. Venovať sa budeme realizácii zážitkových foriem vyučovania, ktoré vyžadujú väčší časový priestor - pohybové aktivity (hry na prenosnom dopravnom ihrisku, vychádzky do blízkeho okolia školy) - výtvarné aktivity (kresby, modelovanie a omalovánky domácich a lesných zvierat, rastlín, hmyzu i vtákov ...) - využitie viacrozmerých aktivít ako je dramatizácia, hranie scének, hranie rolí (u lekára, o zvieratkách, na obchod, naša rodina - s využitím kostýmových čiapok, maňušiek, kostýmov, eur a iných učebných pomôcok). Vo vyučovacom predmete pracovné vyučovanie sa zvyšuje v učebnom pláne ŠkVP hodinová dotácia o jednu vyučovaciu hodinu. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je vo výchovnovzdelávacom procese zaradený do vzdelávacej oblasti štátneho vzdelávacieho programu Človek a svet práce. Predmet pracovné vyučovanie popri rozvoji pracovných spôsobilostí a návykov žiakov, ovplyvňuje ostatné zložky vzdelávania, podieľa sa na utváraní osobnosti, na socializácii a spoločenskom uplatnení žiakov. Vzhľadom k budúcemu životu žiakov s poruchami autistického spektra je tento predmet veľmi dôležitý. Všetky manuálne činnosti, ktoré sa v škole naučia budú uplatňovať v ďalšom živote. Preto je potrebné pracovné zručnosti a návyky neustále precvičovať a upevňovať. Žiaci sa budú zameriavať na zdokonalenie a

zautomatizovanie činností v tematických celkoch: samoobslužné činnosti (návčik činností spojených s osobnou hygienou, obúvaním a vyzúvaním topánok, obúvaním a vyzúvaním topánok, vyzliekaním a obliekaním odevov, viazaním uzlov, samoobsluhou pri desiatovaní a hygienickými návykmi pri jedle), práce v domácnosti (utieranie prachu, vynášanie odpadkov, výmena uterákov, používanie predmetov a hračiek, rozlišovanie potravín...), práce v dielni (práce s drobným materiálom, práce s papierom, montážne a demontážne práce), pestovateľské práce (sadenie semienok, starostlivosť o rastliny v areáli školy, estetizácia prostredia v areáli školy – hrabanie, pletie ..). Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. Realizuje sa v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Pri všetkých činnostiach u žiakov s autizmom alebo pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím je potrebné uplatňovať individuálny prístup a špecifické výchovno - vzdelávacie formy a metódy vyučovania.

PIATY ROČNÍK

Učebné osnovy pre piaty ročník sú totožné s obsahom vzdelávania vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, matematika, vlastiveda, etická výchova/náboženská výchova, hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova. Vo vyučovacom predmete rozvíjanie komunikačnej schopnosti sociálnych zručností sa zvyšuje ŠkVP hodinová dotácia o 1 hodinu. V rámci posilnenej časovej dotácie bude vyučovanie zamerané na rozvíjanie komunikácie prostredníctvom aktivizujúcich zážitkových metód a na upevňovanie správnej výslovnosti v spolupráci so školským logopédom. Stanovené ciele v súlade so ŠVP sa budeme snažiť dosahovať rozmanitými spôsobmi – podľa individuálnych možností žiaka, ním preferovaných aktivít - vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy budeme preferovať rôzne aktivity: - rozširovať individuálny komunikačný systém podľa nových učebných pomôcok a praktických predmetov dennej potreby - zdokonaľovanie zručností v práci s počítačom a tabletom – využívanie nových programov na komunikáciu - v spolupráci s logopédom zdokonaľovať správnu výslovnosť - pracovať s pracovnými listami na rozvoj reči - rozvíjať komunikáciu prostredníctvom hrania rolí – využiť kostýmové čiapky zvierat - zdokonaľovať čítanie známych slabík, slov a viet - upevňovanie sociálnych rutín.

Posilnenie časovej dotácie o jednu vyučovaciu hodinu vo vyučovacom predmete pracovné vyučovanie zmení kvalitu získaných spôsobilostí žiakov, prispeje k rozvoju ich schopností a zručností. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je vo výchovno-vzdelávacom procese

zaradený do vzdelávacej oblasti štátneho vzdelávacieho programu Človek a svet práce. Realizuje sa v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Je neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s poruchami autistického spektra. Zameriava sa na rozvíjanie manuálnych zručností a návykov, jemnej motoriky, pozitívneho vzťahu k práci. Podporuje všestranný rozvoj žiakov, ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností, spolupôsobí na zvyšovanie ich rozumovej úrovne, vytvára kladný vzťah k práci, je prípravou pre potreby praktického života v rodine a spoločnosti. Nepriamo rozvíja reč a potrebu komunikácie medzi vyučujúcim a žiakom, aj medzi žiakmi navzájom. Vedie k vytváraniu spolupráce, priateľstva, k osvojovaniu si kultúrnych návykov, základov hygieny a bezpečnosti pri práci. Predmet pracovné vyučovanie popri rozvoji pracovných spôsobilostí a návykov žiakov, ovplyvňuje ostatné zložky vzdelávania, podieľa sa na utváraní osobnosti, na socializácii a spoločenskom uplatnení žiakov. Vzhľadom k budúcemu životu žiakov s poruchami autistického spektra je tento predmet veľmi dôležitý. Všetky manuálne činnosti, ktoré sa v škole naučia budú uplatňovať aj v ďalšom živote. Je potrebné neustále precvičovať a upevňovať: - samoobslužné činnosti – opakovanie činností a postupov potrebných pri osobnej hygiene - práce v domácnosti – šitie jednoduchých stehov - práce v dielni – práce s drobným materiálom – triedenie, priradovanie, porovnávanie, ukladanie predmetov a rôznych materiálov, navíjanie vlny a špagátov, viazanie uzla a mašličky, práce s papierom – oblepovanie predmetov papierom, práce s drevom – opracovanie dreva brúsnyim papierom, úprava dreva pilníkom, zatĺkanie a vyťahovanie klincov - montážne a demontážne práce - zostavovanie modelov stavebníc spájaním a skrutkovaním - pestovateľské práce – pestovanie kvetín, pletie záhonov, rýľovanie, hrabanie a kolíkovanie pôdy Pri všetkých činnostiach u žiakov s autizmom alebo pervazívnymi vývinovými poruchami smentálnym postihnutím je potrebné uplatňovať individuálny prístup a špecifických výchovno-vzdelávacích foriem a metód vyučovania.

5.7 Obsah vzdelávania pre prípravný,1.,2.,3.,4. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi poruchami bez mentálneho postihnutia

ŠPECIFICKÉ VYUČOVACIE PREDMETY PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI (BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA) ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI A SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 4. ROČNÍK

PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI (BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA)

Z oblastí, ktoré sú pri autizme a ďalších pervazívnych vývinových poruchách poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností. Nakoľko skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno od poškodenia sociálnych zručností komunikáciu oddeliť. Rozvíjanie schopnosti komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovnozdelávacieho procesu žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia (ďalej aj „dieťa/žiak s AU alebo PVP (bez MP)“) v závislosti od miery ich „autistického“ poškodenia, resp. aktuálne používanej formy komunikácie. Cieľom špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch, resp. v prípade menšej miery autizmu, aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí, a najmä následná schopnosť prispôsobenia vlastného správania vnímaným informáciám verbálneho aj neverbálneho charakteru.

Problémy, vyplývajúce z autizmu a ďalších pervazívnych vývinových porúch, neumožňujú deťom, aby sociálne zručnosti nadobúdali spontánne, intuitívne, vyplývajúc zo sociálneho pochopenia. Z hľadiska používaných metód majú preto dominantnú úlohu kognitívne postupy a postupy terapie správania. Z rovnakého dôvodu deti naučené schopnosti neaplikujú spontánne v domácom prostredí. je nevyhnutné nepretržite rodinu informovať o dosiahnutých pokrokoch detí a metódach, ako ich preniesť domov - v oblasti komunikácie, sociálneho správania i integračných zručností.

Všeobecným cieľom predmetu, ktorý sa prelína každým ročníkom je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách:

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

Vhodným východiskom je tzv. Laheyovej model vývinu reči, ktorý sa orientuje na jazykové schopnosti detí, komunikačné správanie, ako aj nerečové komunikačné správanie. Vychádza zo zákonitostí normálneho vývinu, pričom rešpektuje kognitívne a sociálne aspekty vývinu konkrétneho dieťaťa. Pri voľbe cieľov na najbližšie obdobie, vychádzame z dosiahnutej úrovne troch základných dimenzií jazyka: obsahu, formy a pragmatiky.

Obsah – o čom sa hovorí, alebo čo v reči rozumieme. Predstavuje sémantiku reprezentovanú

vo vyjadrovaní. Vyvíja sa spontánne počas celého života. Existujú tri hlavné kategórie obsahu: predmety, vzťahy medzi predmetmi a vzťahy medzi dejmi.

Forma – cesta ako prebieha prenos informácií. Môže prebiehať prostredníctvom zvukov, pohybmi alebo postavením rúk, používaním komunikačných symbolov a rôznych komunikačných prostriedkov, ktoré plnia rolu náhradnej a/alebo podpornej komunikácie.

Pragmatika – prečo dochádza ku komunikácii a ako prebieha komunikácia.

Rozlišujeme tri základné aspekty pragmatiky:

Ciele – prečo dochádza ku komunikácii, t. j. interakcia, regulácia a kontrola medzi partnermi komunikácie, dosiahnutie osobných cieľov, vzbudenie pozornosti.

Výber foriem na dosiahnutie cieľa – ako sa vyberajú formy vyjadrovania, aby slúžili potrebnej funkcii v danom kontexte. Časť správy je vždy nejazyková: predmety, deje, vzťahy atď.

Interakcia medzi ľuďmi – ako upútať pozornosť, ako reagovať na prehovor inej osoby, ako ukončiť rozhovor, vedieť sa správať v roli počúvajúceho aj hovoriaceho, resp. toho, kto sa nejakou formou vyjadruje.

Sekundárnym cieľom špecifického predmetu je zmierňovanie prejavov problémového správania. Ciele možno dosiahnuť používaním správnych foriem komunikácie: verbálnej a/alebo alternatívnej, a/alebo augmentatívnej.

Pri výbere správnych spôsobov komunikácie treba zohľadniť – aký je stupeň motivácie dieťaťa komunikovať, aký je repertoár neverbálneho komunikačného správania dieťaťa, aká je kognitívna úroveň dieťaťa, aké má dieťa problémové správanie – ktoré je potrebné brať do úvahy pri výbere komunikačného systému.

Ciele možno dosiahnuť používaním vhodných foriem a stupňov pomoci: prompt (fyzický, vizuálny, iný, nešpecifický), tvarovanie (jestvujúceho správania do inej, želanej formy), reťazenie (vybudovanie nového správania kombináciou jednoduchých prvkov správania). Vzhľadom na fakt, že narušenie sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti je pre autizmus a ďalšie pervazívne vývinové poruchy symptomatické, ako aj fakt, že autistický vývin je charakterizovaný svojou nerovnomernosťou, je takmer nepravdepodobné, aby žiak mohol postupovať rovnomerne, resp. že každý nový školský rok sa automaticky prechádza v obsahu vzdelávania do cieľov ďalšieho ročníka.

Inými slovami ciele treba voliť na základe dosiahnutej vývinovej úrovne, t. j. vybrať si najbližší dosiahnuteľný ročník. Môže to znamenať, že žiak je viacero školských rokov vzdelávaný podľa obsahu vzdelávania rovnakého ročníka, príp. nepostupuje vzhľadom na ročník. Súvisí to s možnosťami žiaka dosiahnuť v tejto oblasti viac, s kapacitami konkrétneho žiaka, podmienené mierou autizmu alebo ďalších pervazívnych vývinových porúch, mentálnou úrovňou, príp. pridruženými postihnutiami a pod.

Cieľom nie je za jeden školský rok zvládnuť ciele jedného ročníka, ale zvoliť ciele takého ročníka v tomto predmete, ktoré žiak môže dosiahnuť, na ktoré má vývinové predpoklady, v jeho vlastnom, individuálnom tempe, sprostredkované špecifickými formami, metódami a prostriedkami, ktoré sú jedinečné pre každého žiaka s AU alebo PVP (bez MP).

Ciele jednotlivých ročníkov je potrebné vždy adaptovať vzhľadom na zvolené formy komunikácie (pozri proces vyššie).

Dieťa, ktoré je verbálne, nie automaticky využíva svoju verbalitu na sociálnu komunikáciu, či vyjadrovanie potrieb. Rovnako nie je pre autistický vývin prirodzené, že verbalizujúce dieťa má osvojené a pragmaticky využíva preverbálne formy komunikácie.

Pre optimálnu voľbu správnych cieľov prejdeme cieľmi od najnižšieho ročníka, čím vlastne diagnostikujeme stupeň dosiahnutej vývinovej úrovne. Hneď ako sú niektoré ciele dieťaťom len naznačované, ale nie zvládnuté v rôznych kontextoch a spontánne využívané (pragmatika), to sú tie správne ciele a správna úroveň, z ktorej sa v danom školskom roku vychádza (aj keď sa začne učiť polovica cieľov jedného ročníka a v rámci školského roka sa prechádza do ďalšieho ročníka).

Ciele sa prispôsobujú aktuálnej forme komunikácie dieťaťa (verbálnej, neverbálnej).

Poznámka k alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácii (AAK)

Väčšina detí, ktoré sú neúspešné v dosiahnutí optimálnej verbálnej komunikácie, resp. ich schopnosti sú obmedzené, môžu rozširovať svoje komunikačné schopnosti používaním AAK. Neexistuje najefektívnejšia forma pre deti s AU alebo PVP. Výber vhodnej AAK je zložitý. Najdôležitejšia je správna voľba AAK vzhľadom na konkrétne dieťa. Úspešná komunikácia vyžaduje, aby dieťa bolo schopné používať určité komunikačné prostriedky. Vždy je potrebné zvážiť silné a slabé stránky dieťaťa a vyberať s ohľadom na výhody a nevýhody AAK.

Najpoužívanejšia forma komunikácie je reč, predovšetkým pre jej zrozumiteľnosť, ako aj schopnosť posilňovať verbálny prejav detí bez špecifického tréningu. Reč je vždy poruke, možno ju rýchlo a úspešne využiť. Napriek uvedenému je pre dieťa s AU alebo PVP reč mimoriadne náročná forma komunikácie (z rôznych dôvodov). Čím neskôr začne dieťa s AU alebo PVP „hovoriť“, tým je pravdepodobnejšie, že sa verbálna komunikácia bude rozvíjať obmedzene, čo je potrebné brať do úvahy pri vzdelávaní žiaka s AU alebo PVP (bez MP).

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Zintenzívňovať túžbu žiaka komunikovať,
- vytvárať podmienky k tomu, aby sa komunikácia stala pre žiaka zábavnou,
- rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb (verbálne),
- využívať neverbálne modality vrátane očného kontaktu ku komunikácii,
- zapájať sa do skupinovej činnosti (5- 6 detí), napr. počúvanie príbehu,
- počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, čítanie príbehov (nie video),
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,

- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých, pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo (zväčšovanie rozsahu a tenacity pozornosti),
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia,
- identifikovať svoje oblečenie, tašku a ostatné veci
- identifikovať ostatné veci, ktoré dieťaťu patria,
- schopnosť nájsť svoje miesto/ lavicu v triede.

OBSAH

Zmapovaním základných potrieb žiaka špecifikovať najfrekvencovanejšie potreby a prístup k nim obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb jednoduchou verbálnou formou, ktorá je v súlade s používanou úrovňou verbálneho vyjadrovania žiaka.

Provokácia komunikácie žiaka používaním jeho hračiek, predmetov záujmu, zmapovaním obľúbených aktivít/predmetov (motivačná báza) žiaka. Vytvoriť podmienky k tomu, aby bol žiak nútený verbálne vyjadriť žiadosť o ne. Provokácia komunikácie žiaka používaním sociálnych rituálov, ktoré žiak obľubuje, dôsledné vyžadovanie používania neverbálnych modalít (očného kontaktu) so súčasťou verbalizáciou v rámci každej komunikačnej situácie.

PRVÝ ROČNÍK

CIELE

- Poznať bežné sociálne verbálne rutiny,
- iniciovať, udržať a ukončiť rozhovor verbálne,
- podporovať asertívnosť,
- dať zmysel odpovedaniu na jednoduché otázky.
- používať osvojené hrové zručnosti na interaktívne hry s dospelým,
- používať osvojené hrové zručnosti na samostatnú hru,
- podporovať spontánne vyjadrovanie žiadostí nezávisle na situačnom kontexte,
- podporovať schopnosti vybrať si z ponúkaných aktivít,
- vnímať prítomnosť vyjadrovania gestami,
- vyvodit' zmysel z intonácie, výšky, hlasitosti, rytmu, prízvuku.

OBSAH

Nácvik konvenčných verbálnych rutín, využívaných v sociálnych interakciách (pozdrav, zdvorilostné frázy zamerané na iného človeka. Učenie verbálnych schopností na iniciáciu interakcie – rozhovoru alebo hry s učiteľom (dospelými). Rozprávanie na jednoduché konverzačné témy s dospelým (nácvik v štruktúrovaných podmienkach, s nevyhnutnou mierou vizualizácie na dosiahnutie plynulosti rozhovoru).

Učenie verbálnych schopností na adekvátne verbálne a sociálne neverbálne ukončenie rozhovoru s dospelým.

PROCES

Ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy. Cieľom je naučiť sa používať konverzačné frázy v každodenných situáciách. Spočiatku sa žiak učí dávať mechanické odpovede na opakujúce sa situácie. Prompty sú postupne zmiernované, pretože sa očakáva, že žiak bude komunikovať v prirodzených situáciách.

Podstatné je uvedomiť si, že aj keď žiaka naučíme mnoho reakcií, ešte to neznamená, že bude schopné sociálne komunikovať. Je potrebné ho učiť byť vnímavejším k sociálnym kľúčom správania sa a komunikácie.

Rozhovor predpokladá schopnosti

- všímať si rôznorodé aspekty „správy“ komunikačného partnera,
- spracovať rôznorodé aspekty „správy“ komunikačného partnera,
- interpretovať obsah a zmysel verbálneho, neverbálneho a afektívneho správania hovoriaceho,
- pochopiť správu hovoriaceho vo vzťahu k sociálnemu kontextu,
- pochopiť mentálny stav komunikačného partnera,
- mapovať relevantnosť rozhovoru pre partnera,
- zorganizovať si myšlienky relevantné k téme rozhovoru,
- znovu si vybaviť informácie relevantné k téme rozhovoru, partnerovi a kontextu,
- používať primeranú proximitu a reč tela,
- priebežne dynamicky reagovať na sociálnu dynamiku rozhovoru.

Aby sme dieťa pripravili na interaktívnu hru s iným dieťaťom, učíme ho potrebné sociálne zručnosti najprv v situácii 1:1. Keď má dieťa naučené niektoré sociálne zručnosti, začneme s krátkou interakciou s iným dieťaťom. Interakcia ešte nemusí mať za cieľ deti niečo naučiť. Dôležité je, aby si na seba zvykli, aby spolu zažili spoločné príjemné zážitky z aktivít, ktoré majú spoločné. Tieto stretnutia sú ideálnou príležitosťou na odpozorovanie ich schopností a identifikáciu tých, ktoré ich budeme ďalej učiť v situáciách 1:1. Tieto situácie nemajú len

funkciu identifikácie nedostatkov dieťaťa, ale aj postupné priblíženie jeho hrových, sociálnych a komunikačných schopností štandardným.

V situácii učenia by mal byť vždy len jeden aspekt hry pre dieťa nový. V rámci každej aktivity je potrebné stanoviť si aj behaviorálne ciele. Prirodzene je potrebné facilitovať veku primerané a kooperatívne správanie – dieťa má reagovať na svojho partnera v hre, ktorý nesmie robiť nič namiesto neho. Dospelý nemá byť cieľom interakcie dvoch detí, ale jej prostredníkom. V rámci interakcie dvoch detí je potrebné byť flexibilný, rýchlo sa prispôbiť a neprerušovať správanie, ktoré je pozitívne (nedávať príliš veľa inštrukcií, ktoré bránia spontánnemu správaniu).

DRUHÝ ROČNÍK

CIELE

- Spontánne používať bežné sociálne verbálne rutiny,
- spontánne iniciovať, udržať a viesť jednoduchý verbálny rozhovor,
- učiť sa ďalšie pravidlá rozhovoru, kontrolovať tón a silu hlasu,
- vnímať, rozumieť a používať jednoduché gestá počas rozhovoru,
- učiť sa porozumieť jednoduchým metaforám,
- vedieť reagovať odpoveďami na otázky, týkajúce sa osobných údajov,
- dodržiavať pravidlá správania v triede.

OBSAH

Používanie komunikácie a sociálnych zručností spontánne, v primeraných sociálnych situáciách. Rozširovanie nadobudnutých schopností na deti, najmä rovesníkov: primerane sa zdraviť pri príchode a lúčení, žiadať o niečo – čakať kým dokončí ten, kto rozpráva, vrátiť niečo s poďakovaním a pod. Používanie naučených sociálno-komunikačných zručností pri komunikácii s dospelým, precvičovať pravidlá rozhovoru: striedanie rolí, pohľad do očí s partnerom, rozvíjanie už načatej témy rozhovoru, schopnosť držať sa jej a neodbiehať k svojmu záujmu rozhovoru. Návnik používania rôzneho tónu hlasu a sily hlasu. Napodobňovanie sily a tónu hlasu s cieľom sebakontroly a sebaovládania pri komunikácií so spolužiakmi. Priradovanie zmyslu rôznym gestám v hraných situáciách, „prekladanie“ gest do slov a slová do gest, hranie životných situácií a ich sprevádzanie bežnými gestami (návnik s dospelými, postupný transfer do reálnych situácií). Vysvetľovanie jednoduchých slovných metafor, ktoré sú veku primerané, precvičovanie ich používania rôznymi formami – hranie, rolí, pracovné listy, čítanie textu a nahrádzanie metafor pravým významom a pod. Precvičovanie pohotovosti v poskytovaní informácií o sebe v rozhovoroch s dospelým, aj rovesníkmi (meno, adresa, vek a pod.). Používanie viac-menej stabilných pravidiel správania, viazaných na určité situácie vizualizovaných pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou formou – súvisiacich so životom v škole (čakanie na pedagóga, presun do inej učebne, čakanie v rade na obed a pod.

PROCES

V rámci nácviku sociálnych zručností, ak je to potrebné, postupovať nasledovne:

- vybrať si konkrétnu sociálnu zručnosť,
- zručnosť rozložiť na časti/ kroky,
- demonštrovať zručnosť dieťaťu s použitím primeranej procesuálnej schémy ako prostriedku nesociálneho promptu,
- praktizovať zručnosť až kým ju dieťa nezvládne samostatne.

TRETÍ ROČNÍK

CIELE

- Používať bežné sociálne verbálne rutiny,
- spontánne iniciovať, udržať a viesť jednoduchý verbálny rozhovor,
- učiť sa ďalšie pravidlá rozhovoru,
- vnímať, rozumieť a používať jednoduché gestá počas rozhovoru,
- učiť sa porozumieť jednoduchým metaforám,
- vedieť reagovať odpovedaním na bežné otázky týkajúce sa osobných údajov, bydliska, školy a iné,
- dodržiavať pravidlá správania v triede, v škole a na verejnosti.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností spontánne, v primeraných sociálnych situáciách. Rozširovanie nadobudnutých schopností a zručností na spolužiakov, rovesníkov. Vedieť sa pozdraviť pri stretnutí a lúčení, pri vstupe do miestnosti a odchode z miestnosti, požiadať o niečo, počkať kým dokončí ten, kto rozpráva, vrátiť niečo s poďakovaním a pod.

Používanie naučených sociálno-komunikačných zručností pri komunikácii s dospelým, s rovesníkmi. Precvičovanie pravidiel rozhovoru – striedanie rolí, pohľad do očí s partnerom, rozvíjanie už načatej témy rozhovoru, držať sa načatej témy rozhovoru, neodbiehať k svojmu záujmu rozhovoru a pod. Nacvičovanie používania intenzity hlasu za účelom sebakontroly a sebaovládania pri komunikácií so spolužiakmi, rovesníkmi. Priradovanie zmyslu a významu rôznym gestám v modelových situáciách. Vysvetľovanie jednoduchých slovných metafor a ich používanie. Precvičovanie pohotovosti v poskytovaní informácií o sebe v rozhovoroch s dospelými, aj s rovesníkmi – meno, adresa bydliska, školy, vek žiaka a iné. Používanie a utvrdzovanie zaužívaných pravidiel správania súvisiacich so životom v triede, škole.

PROCES

Priradovanie zmyslu rôznym gestám v dramatizovaných situáciách, „prekladanie“ gest do slov

a slová do gest, prehrávanie životných situácií a ich sprevádzanie bežnými gestami. Odporúčaný je nácvik s dospelými a postupný transfer do reálnych situácií. Vyberať také metafory, ktoré sú primerané veku a komunikačným schopnostiam žiaka. Slovné metafory je potrebné vysvetľovať, precvičovať ich používanie rôznymi formami: v rámci hier, hranie rolí, používaním pracovných listov, čítanie textu a nahrádzanie metafor pravým významom a podobne. Bežné pravidlá správania, viazané na určité situácie, napr. čakanie na pedagóga, presun do inej učebne, čakanie v rade na obed a pod., môžeme vizualizovať pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou formou.

ŠTVRTÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať verbálne rutiny o nové témy súvisiace s častými životnými sociálnymi situáciami,
- spontánne iniciovať a viesť rozhovor k témam, ktoré nie sú obľúbenými témami žiaka a udržať rozhovor pri danej téme (neodbiehať),
- neustále cibriť jemné odtienky pravidiel v rámci rozhovoru,
- učiť žiaka uvedomiť si, či je druhá osoba „účastná“ rozhovoru a ako ju zaujať,
- spontánne používať jednoduché gestá počas rozhovoru,
- rozvíjať porozumenie a používať zložitejšie gestá,
- udržiavať a rozvíjať porozumenie jednoduchých slovných prirovnaní,
- vystavovať žiaka vnímaniu zložitejších slovných metafor a učiť vyjadriť pochybnosti v prípade, že im nerozumie,
- zatelefonovať niekomu bez pomoci,
- viesť primeraný telefonický rozhovor bez pomoci,
- poznať svoje/domáce telefónne číslo,
- rozvíjať primerané správanie na základe jasne určených pravidiel v škole, na rôznych bežných verejných miestach,
- rozumieť vlastným povinnostiam v rámci špecifického prostredia.

OBSAH

Sledovaním sociálnych príbehov (kreslených, fotografických, statických, aj dynamických) poskytovanie vzoru sociálnych a verbálnych rutín. Vizualizácia pravidiel udržiavania rozhovoru, spoznávanie nevhodných prvkov rozhovorov – odbiehanie od témy – sledovaním audiovizuálnych, zvukových, kreslených rozhovorov.

Spoznávanie vonkajších prejavov ľudí, ktorí sú účastníkmi rozhovoru, identifikácia ich zaujatia alebo naopak nezaujmu o pokračovanie rozhovoru – sledovaním audiovizuálnych, zvukových, kreslených rozhovorov. Používanie rôznych gest počas rozhovorov v hraných scénkach: priradovanie významu gestám. Priradovanie významu jednoduchým slovným prirovnaniam, spájanie s ich slovným vysvetlením, synonymom a pod. Zámerné používanie zložitejších slovných metafor a gest v rámci nácviku komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností. Nácvik adekvátneho sociálneho správania a kladenie otázok v prípade nepochopenia týchto prejavov. Jasné definovanie primeraného správania v jasne definovanom kontexte (napísané pravidlá, ktoré platia v určitej situácii), ako aj dôsledky za ich porušenie. Ovplyvňovanie správania jeho podmieňovanie (najmä obľúbenou aktivitou), vizualizácia dôsledkov za dodržiavanie a porušovanie pravidiel (napr. pridelovaním žetónov a pod., kde určitý počet je možné si u pedagóga „vymeniť“ za drobnú vecnú odmenu, obľúbenú činnosť a pod., ale aj naopak – odnímanie žetónov). Učenie stratégií pútania pozornosti inej osoby (dotyk, tiché zamávanie na diaľku a pod.) – odovzdanie odkazu, spýtanie sa na niečo iného človeka.

PROCES

Ciele je potrebné dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ A PÍSANIE PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 4. ROČNÍK PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI (BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA)

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Špecifický vyučovací predmet „Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie“ je zaradený do vzdelávacej oblasti špeciálnopedagogická podpora štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP (bez MP)“). Jeho poslaním je, v súlade s ďalšími vyučovacími predmetmi, rozvíjať zručnosti a schopnosti žiaka, pre ktorého je v dôsledku jeho diagnózy potrebné vytvoriť vzdelávacie podmienky zamerané na zmiernenie odchýlok od intaktnej populácie žiakov. Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie je dopĺňujúcim vyučovacím predmetom k slovenskému jazyku a literatúre.

Vyučovací predmet „Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie“ má pri vyučovaní žiakov s AU alebo PVP aj napriek tomu, že ich intelekt je v pásme normy, veľmi špecifický charakter z hľadiska jeho cieľov, obsahu, foriem, metód a používaných prostriedkov. Keďže monotónny nácvik písania pre týchto žiakov nemá priamy zmysel, používanie metód zaužívaných pri intaktných žiakoch alebo pri žiakoch s mentálnym postihnutím bez autizmu, ktorí pociťujú prirodzenú potrebu spolupracovať pri učení, vyplývajúcu z potreby sociálnej komunikácie, zlyháva. Preto je potrebné v prvom rade týmto žiakom sprostredkovať konkrétny, najmä komunikačný zmysel využitia nadobúdaných grafomotorických zručností a písania a naučené zručnosti čím skôr zaradiť do bežných sociálnych kontextov.

Mechanické precvičovanie písania izolovaných písmen, resp. pre žiaka nezmyselných a navzájom nesúvisiacich slov, môže viesť k jeho problémovému správaniu. Úhľadnosť písma a zvládanie niektorých pravidiel pri písaní možno uplatňovať až ako sekundárny cieľ, ktorý u väčšiny žiakov s s AU alebo PVP (bez MP) nie je možné vôbec dosiahnuť; u iných žiakov naopak, môže sa stať formálna stránka písma prvotnou, dokonca s prejavmi obsedancie. Je známe, že od väčšiny žiakov s AU alebo PVP (bez MP) nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom, keďže nechápu zmysel používania dvoch foriem písma a odmietajú ho.

Vzhľadom na to, že táto forma písma nemá pre praktický život bezpodmienečne nutný praktický význam, je postačujúce naučiť ich používať aj pri písaní písmená veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u žiakov s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania. Podobne ani prípravné grafomotorické cvičenia, bežne využívané pri vyučovaní písania intaktných žiakov, nemusia mať očakávaný motivačný efekt, práve naopak. Spojenie písania s riekankami môže viesť k objaveniu sa alebo zhoršeniu nevhodného správania (môžu viesť najmä k verbálnym stereotypiám).

Pre uvedené fakty je potrebné, aby bol pedagóg z hľadiska obsahového napĺňania cieľov tohto vyučovacieho predmetu veľmi opatrný, nakoľko musí byť veľmi individualizované. Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (voskový pastel, krieda, suchý pastel, mäkká ceruza, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak môže zmazateľnou fixkou vpisovať v texte vynechané písmená, slová... a pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Vytvoriť základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania – rozvinutie jemnej motoriky a spevnenie jemných svalov rúk a prstov,
- vytvoriť, resp. zlepšiť koordináciu ruka – oko,
- zlepšiť jemnú motoriku,
- nadobudnúť prvé skúsenosti v používaní písacieho nástroja.

OBSAH

Rozvíjanie motoriky rúk nasledujúcimi činnosťami: mávanie – pohyb prstov zhora dolu, pohyb prstov spolu s dlaňami zhora dolu, tleskanie, hladkanie, naberanie sypkého materiálu prstami a jeho odsýpanie („solenie“). Zovretie prstov do dlane a dôkladné vystretie a rozťahnutie prstov. Točenie zápästiami oboch rúk – k sebe a od seba. Nácvik imitácie pohybov rúk prostredníctvom napodobňovania jednoduchých pohybov rúk znázorňujúcich rôzne

manuálne činnosti (strúhanie mrkvy, krčenie papiera, trhanie papiera), resp. vykonávanie takýchto činností, „hrania“ na jednoduchých hudobných nástrojoch. Vytváranie rôznych tvarov dlaňami do piesku. Hra s prstovými farbami. Hra s plastelínou. Skladanie plošných skladačiek, vkladanie drobných predmetov do jamiek, vyznačených políčok a pod. Navliekanie ihly. Napodobňovanie zložitejšieho postavenia prstov. Stláčanie kolíka na bielizeň palcom a ukazovákom (resp. aj prostredníkom) – pripínanie textílií (vreckovky, stužky) alebo papiera na natiahnutú šnúru. Návik uchopovania písacieho nástroja (voskový pastel, krieda) do dlane. Čmáranie na zvislú plochu (tabuľa). Nacvičovanie uchopovania písacieho nástroja (suchý pastel, ceruzky) prstami. Zanechávanie stopy na vodorovne položenej podložke (papieri). Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní. Voľné čmáranie dominantnou rukou. Kruhovité čmáranie. Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera bez prerušovania. Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera s prerušovaním. Čmáranie horizontálnym smerom – od ľavého okraja k pravému okraju papiera bez prerušovania. Čmáranie horizontálnym smerom – od ľavého okraja k pravému okraju papiera s prerušovaním. Obťahovanie tvarov podľa makety. Spájanie bodov čiarami – s predlohou.

PROCES

Pri motivácii žiaka je potrebné vychádzať z individuality žiaka, z charakteru jeho povahy, t. j. ak si prístup k nemu vyžaduje vecný, pragmatický prístup, nepoužívať „obrazné“ prirovnania činnosti k inej činnosti, potrebné je len ju predviesť a vyžadovať jej splnenie. Pri každej činnosti je potrebné dbať na pocitovú pohodu žiaka – zachovať jeho pozíciu v miestnosti, v poradí postupu, systém v ukladaní pomôcok na stôl, pri ich odkladaní po použití. Pri cvičení motoriky rúk bez použitia pomôcky treba dbať na používanie oboch rúk. Pri manipulácii s jedným predmetom vykonávať návik vždy tou istou rukou, určenou pri orientačnej skúške laterality. Ak výsledky orientačnej skúšky nie sú jednoznačné a lateralita žiaka nebola určená odborným vyšetrením, je potrebné počkať na výsledky z odborného vyšetrenia laterality. Cvičenia na rozvíjanie jemnej motoriky je potrebné zaradiť do činností vykonávaných na vyučovacej hodine aj vtedy, keď už žiak pracuje s kresliacimi a písacími potrebami. Dôležité je spevňovanie jemného svalstva rúk a prstov a jeho uvoľňovanie striedaním napätia a uvoľnenia na každej hodine – točenie zápästiami, niekoľkokrát zopakované zovretie prstov do dlane a dôkladné vystretie a rozťahnutie prstov, stláčanie štipcov na bielizeň. Postupne predlžovať čas potrebný na sústredenie sa na cieľnú činnosť.

PRVÝ ROČNÍK

CIELE

- Pre žiakov, ktorí neabsolvovali prípravný ročník vytvoriť základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania – rozvinutie jemnej motoriky a spevnenie jemných svalov rúk a prstov, nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,
- zvládnuť prípravné cviky na písanie,
- vedieť vytvoriť na podložke/papieri stopy písacím nástrojom podľa slovnej inštrukcie,

názornej inštruktáže a promptu (pomoc vedením ruky) prvky jednotlivých písmen,

- vedieť napodobňovať smer a tvar pri písaní, písanie písmen.

OBSAH

Pre žiakov, ktorí neabsolvovali prípravný ročník – začať cvikmi na rozvíjanie jemnej motoriky a spevňovanie zápästia, záprstia a prstov. Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole. Repetitívne (opakované) čmáranie dominantnou rukou – kruhové čmáranie a čmáranie vertikálnym smerom. Učiť žiaka postupne nakresliť na požiadanie nasledujúce tvary:

- zvislá čiara – v smere zhora nadol – neprerušovaná,

- zvislá čiara – v smere zhora nadol – prerušovaná,

- vodorovná čiara – v smere zľava doprava – neprerušovaná,

- vodorovná čiara – v smere zľava doprava – prerušovaná,

- kružnica – proti smeru hodinových ručičiek,

- kružnica – v smere hodinových ručičiek,

- spojenie dvojice bodov čiarou,

- spojenie niekoľkých bodov čiarou,

- imitovať kreslenie prekrížených čiar (predkreslených, neskôr iba podľa predlohy) v tvare veľkého znamienka „plus“, neskôr v tvare písmena „X“.

Vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov (s toleranciou presahovania okrajov), jednoduchých obrázkov členených na časti – minimálne dvomi farbami. Sledovanie predkreslených priamych čiar písacím nástrojom s vytváraním vlastnej, farebne odlišnej stopy.

Niekoľkonásobné obkresľovanie veľkých tvarov a čiar v tvare oblúka, vlnovky (výška 10 cm a viac). Niekoľkonásobné obkresľovanie obrysov jednoduchých plošných geometrických tvarov – štvorec, obdĺžnik, rôzne tvary trojuholníkov, kruh, elipsa. Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zhora nadol do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka (štyri riadky vytvorené preložením papiera po šírke formátu A4). Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zdola nahor do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka (štyri riadky vytvorené preložením papiera po šírke formátu A4). Postupný nácvik horného oblúka, dolného oblúka, vlnovky, elipsy, slučky – systematicky zoradených do riadkov vo veľkosti

Obkresľovanie veľkých tlačených tvarov písmen v poradí, v ktorom sa začnú preberať v predmete čítanie. Písanie písmena preberaného na slovenskom jazyku – vychádzanie z predpísaného bodu, v prípade nutnosti spájaním pripravených oporných bodov. Napísanie príslušného písmena napodobnením (podľa predlohy). Nácvik napísania príslušného písmena na požiadanie bez predlohy a opory, možno využiť ako dopisovanie vynechaného písmena do slova preberaného na slovenskom jazyku.

PROCES

Vychádzať z informácií k procesu vyučovania rozvíjania grafomotorických zručností a písania uvedených k prípravnému ročníku. Nadalej je dôležité spevňovanie jemného svalstva rúk a prstov a jeho uvoľňovanie striedaním napätia a uvoľnenia na každej hodine – točenie zápästiami, niekoľkokrát zopakované zovretie prstov do dlane a dôkladné vystretie a rozťahnutie prstov, stláčanie štipcov na bielizeň. Postupne predlžovať čas potrebný na sústredenie sa na cieľnú činnosť. Dbať na správne držanie tela. Pri nácviku písania dbať na odstraňovanie tlaku písacej potreby na podložku – nacvičovať vedenie stopy na papieri bez tlaku s použitím vhodných písacích a kresliacich potrieb ľahko zanechávajúcich stopu; u žiakov, ktorí nemajú dostatočne vyvinutú jemnú motoriku, používať ceruzky, perá, pastelky s hrubším priemerom alebo s použitím korekčných násadiiek na ich správne držanie.

DRUHÝ ROČNÍK

CIELE

- Upevniť správne návyky pri písaní,
- Dodržiavať rovnomernosť proporcií jednotlivých písmen, veľkosti písma, medzier medzi slovami, čitateľnosť písma,
- zmeňovať veľkosť písma,
- zrýchľovať tempo pri písaní.

OBSAH

Písanie rovnakých znakov vychádzajúcich z častí tvarov písma písanej abecedy, radených vedľa seba do riadku; nácvik je zameraný na osvojenie si primeraného tlaku na písacie potreby, dodržiavanie predpísaného tvaru a veľkosti, podľa možností žiaka aj sklonu (nie je vhodné nútiť žiaka s AU alebo PVP (bez MP) dodržiavať normovaný sklon písma).

Písanie jednotlivých písmen písanej abecedy vedľa seba do riadku, jednotlivé písmená v riadku nestriedať, vhodné je precvičovať príslušné písmeno vo viacerých riadkoch idúcich po sebe; odporúča sa na jednej hodine precvičovať len písmená s rovnakým prvkom v ich tvare.

Príklady: i – u... (písmená s dolným oblúkom), L, Z, p... (písmená s vlnovkou), a – o, k – h, n

– m, N – M, I – K, P – R, j – p, atď.; týmto spôsobom je potrebné precvičiť všetky písmená slovenskej malej a veľkej písanej abecedy, vrátane zriedkavo používaných písmen x, w, q a písmen s diakritikou malej aj veľkej písanej abecedy (na jednej hodine sa zameriame na správne písanie len jedného diakritického znamienka – písmená s dĺžňom alebo s mäkčeňom; písmeno ä, písmeno ô).

Písanie dvojíc písmen pozostávajúcich z písmen s rovnakým vzájomným pripájaním: ma, mo, na, no, pa, po...; ol, vl, bl....

Písanie otvorených slabík – obidve písmená malej písanej abecedy.

Písanie otvorených slabík s prvým písmenom s mäkčeňom.

Písanie otvorených slabík s druhým písmenom s dĺžňom.

Písanie otvorených slabík - prvé písmeno veľkej písanej abecedy, druhé písmeno malej písanej abecedy – bez diakritických znamienok.

Písanie otvorených slabík, prvé písmeno veľkej písanej abecedy s mäkčeňom.

Písanie vlastných mien – so začiatočným veľkým písmenom.

Písanie slov s dvojhláskami.

Písanie krátkych viet so správnym zápisom interpunkčných znamienok.

Nácvik písania písmen veľkej tlačenej abecedy v poradí slovenskej abecedy, vrátane písmen s diakritickými znamienkami okrem písmen s dĺžňom. Ide o odpis písmen (zrakovú oporu tvoria tlačené písmená) – na jednej hodine všetky písmená; celú abecedu môže žiak zapísať viackrát, jej začiatok je potrebné začať písať v novom riadku. Písanie písmen veľkej písanej abecedy ako prepis písmen veľkej písanej abecedy (zrakovú oporu tvoria písmená veľkej písanej abecedy) a to s vpisovaním každého písmena do nového riadku; po napísaní celej abecedy žiak ku každému písmenu vymyslí a pripíše slovo/slová začínajúce na príslušné písmeno; písmeno so zriedkavým výskytom na začiatku slova možno použiť aj vo vnútri slova – žiakovi je potrebné túto výnimku dostatočne vopred vysvetliť – odporúča sa takto vyčleniť písmená ä, ô, x, y.

PROCES

Na vyučovacej hodine rozvíjania grafomotorických zručností a písania je potrebné dodržiavať jej pevnú štruktúru. Každá hodina začína zaradením krátkeho cvičenia zameraného na upevňovanie správneho držania chrbtice a uvoľňovacieho cvičenia rúk a prstov oboch rúk. Cviky sa nevykonávajú v sede. Odporúča sa zaradiť ich aj počas hodiny alebo pri jej ukončení. Na každej hodine písania by malo byť zaradené aj písanie na zvislú tabuľu s väčšími rozmermi (školská tabuľa s povrchom podľa vybavenia triedy) každým žiakom. Slúži na precvičenie jednak správneho tvaru na väčšom rozmere príslušného znaku, resp. celého písmena, vzájomného pripájania písmen, ale aj na nácvik zápisu na tabuľu – nácvik techniky písania na tabuľu a dodržania primeranej veľkosti písmen, slov pre ich čitateľnosť z určitej vzdialenosti.

Žiak má na hodinu rozvíjania grafomotorických zručností a písania založený samostatný zošit. Veľkosť riadkov (rozstup linajok) pre jednotlivých žiakov možno zvoliť individuálne, podľa ich potreby, rovnako nie je potrebné dôsledne vyžadovať zvolenú veľkosť písma. Ak žiak inklinuje k väčším tvarom, dbá sa na to, aby k jeho zmenšovaniu dochádzalo postupne. Ako pomôcku mu možno do riadku narysovať obyčajnou ceruzkou pomocnú linajku, ktorá bude pre neho oporou na dodržanie veľkosti písmen malej písanej abecedy. Pomocnú linajku možno narysovať do riadkov aj žiakovi so sklonom príliš zmenšovať veľkosť svojho písma. Aj žiaci, ktorí pri písaní zameranom na obsah napísaného textu, t. j. na ostatných vyučovacích hodinách nepoužívajú tvary písmen písanej abecedy, na hodine rozvíjania grafomotorických zručností a písania vypracúvajú tie isté cvičenia a plnia rovnaké úlohy ako ostatní žiaci. Je nevyhnutné, aby si týmto spôsobom osvojili vizuálne tvary písaného písma, aj ak ho vo svojom písomnom

prejave nebudú používať. Je však dôležité, aby si tvary písmen písanej abecedy – malej aj veľkej osvojili tak, aby vedeli text napísaný písaným písmom čítať.

TRETÍ ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť úhladnosť písomného prejavu,
- optimalizovať veľkosť písma,
- zrýchliť tempo písania,
- vedieť dodržať určenú grafickú úpravu písaného textu,
- dbať na úhladnosť rozloženia písaného textu.

OBSAH

Spevňovacie a uvoľňovacie cviky prstov a rúk, vrátane celého tela, zaradované po určitom čase písania s frekvenciou podľa dispozície k unaviteľnosti žiaka (psychickej alebo/a fyzickej). Uvoľňujúce riadené čmáranie veľkých tvarov na vertikálnej a horizontálnej podložke. Odpisovanie slov do riadku. Odpisovanie súvislého textu – na seba nadväzujúce vety, krátky príbeh. Prepis textu: z tzv. tlačenej písma do písaného, ak žiak používa pripísané písmená písanej abecedy. V opačnom prípade, t. j. ak žiak bežne pri písaní používa písmená tlačenej abecedy, prepisuje text s použitím písmen tlačenej abecedy (tzv. paličkové písmo alebo písmená veľkej tlačenej abecedy) z predlohy napísanej písaným písmom. Odpisovanie a prepis textu účelne členeného do riadkov (rýmované riekanky). Odpisovanie slov z tabule, resp. z individuálnej predlohy, s dodržaním vyučujúcim určenou veľkosťou písmen (primeranou pre žiakov tretieho ročníka), medzier medzi slovami a proporcií jednotlivých písmen. Vpisovanie vynechaného slova do vymedzených medzier v texte podľa zmyslu vety s možnosťou výberu z alternatívnych slov alebo zo súboru slov pripravených na ich správne zaradenie do textu. Tvorenie a písanie nadpisu k obrázkom vlastnoručne vystrihnutým a nalepeným na podložku – využitie rôznych druhov písma, farieb (pastelky, fixky...).

PROCES

Pri zaradovaní a vykonávaní spevňovacích cvičení a uvoľňujúceho čmárania používať postup uvedený v procese vyučovania v 2. ročníku. Zrýchľovanie písania možno nacvičovať opakovaným zápisom toho istého slova do jedného až troch riadkov. Zmenšovanie písma možno nacvičovať tak, že žiak najskôr napíše text svojou obvyklou veľkosťou písma, pričom píše do každého druhého riadku. Následne do vynechaného riadku napíše text z predchádzajúceho riadku písmom, pri ktorom dbá, aby bolo menšie. Ak to nezvláda, vo vynechaných riadkoch sa riadi narysovanou pomocnou linajkou určujúcou veľkosť písmen. V prípade, že žiak bežne používa písmená písanej abecedy, riadi sa tromi pomocnými linajkami, t. j. ohraničujúcimi dve vzdialenosti nad hlavnou linajkou a jednu pod hlavnou linajkou. Pri odpisovaní, resp. prepisovaní textu s odlišnou grafickou úpravou (riekanky, básne) je potrebné dbať na dodržiavanie určeného odstupe od ľavého okraja, ktorý môže byť väčší ako pri

bežnom písaní do zošita, pri ktorom je žiak vedený k tzv. úspornému spôsobu zápisu. K dodržiavaniu ukončenia riadku slovom, ktorým je riadok ukončený v predlohe: v prípade, ak je potrebné slová z jedného riadku predlohy vpísať do ďalšieho riadku, začiatok nasledujúceho riadku z predlohy začne rovnako, ako je v predlohe, čím sa sleduje odbúravanie ľpievania na dôslednom využívaní plochy na písanie v prospech prehľadnosti. Na rozvíjanie jemnej motoriky a grafomotoriky spojenej s tvorivým písaním slúži striedanie činnosti – vystrihovanie obrázkov alebo fotografií z nepotrebných časopisov, pracovných listov, ich nalepovanie na podložku a tvorenie a dopisovanie nadpisov k vystrihnutým obrázkom.

ŠTVRTÝ ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť úhladnosť písma,
- zvýšiť rýchlosť písania dobre čitateľného, žiakom preferovaného typu písma – písaného, tlačeného alebo paličkového,
- vedieť pri písaní využívať rôzne štruktúry textu podľa účelu,
- rozvinúť schopnosť tvorivého/kreatívneho písania,
- vedieť využiť písanie ako prostriedok sociálnej komunikácie.

OBSAH

Upevňovanie tvarov písmen, ktoré zaručia čitateľnosť písma. Dodržiavanie rovnakej veľkosti písmen počas písania uceleného textu. Upriamovanie žiakovej pozornosti na dodržiavanie rovnomernej primeranej vzdialenosti medzi slovami pri ich písaní do riadku. Odpisovanie slov do dvoch stĺpcov pri ich triedení podľa určeného kľúča, ktorým môže byť spoločný vonkajší znak (napr. prvý stĺpec majú tvoriť slová začínajúce samohláskou, do druhého stĺpca spoluhláskou a pod.), alebo vnútorný znak (triedenie slov podľa toho, či označujú osobu alebo vec, resp. triedenie slov podľa určenej gramatickej kategórie a pod.). Zapisovanie dátumu. Písanie adres na pohľadnicu, obálku so správnym odhadom veľkosti príslušného miesta vo vzťahu k voľbe veľkosti písma. Písanie textu na pohľadnicu, do listu pri rôznych príležitostiach – blahoželania k meninám, narodeninám, sviatkom, z výletov atď. Vypĺňanie jednoduchého formuláru s menom, priezviskom, adresou bydliska, dátumom narodenia, menami rodičov a pod. ...

Zaznamenávanie informácií na osobné účely s cieľom zachovania informácie, alebo plánovania s využitím diára, kalendára alebo záznamníka zriadeného na tento účel. Zapisovanie postupov činností určených slovne, alebo s vizuálnou podporou – obrázkami so zaznamenaným postupom príslušnej činnosti. Zapisovanie udalostí týkajúcich sa samotného žiaka, s využitím priamej reči s úvodzovkami. Písanie e-mailov na sprostredkovanie zaslania odkazu, informácie, alebo v rámci uskutočňovania písomnej komunikácie. Písanie krátkych správ prostredníctvom mobilného telefónu s postupným skracovaním textu pri zachovaní pôvodného významu. Návik písania tlačeného alebo paličkového písma. Vpisovanie údajov do formulárov tlačeným alebo paličkovým písmom.

PROCES

Pri rozvíjaní grafomotorických zručností a písania je potrebné zamerať sa na upevňovanie úhladnosti písma a grafickej úpravy pri zvýšenej rýchlosti odpisovania textu; na pestovanie estetického cítenia a dodržiavanie grafickej úpravy dbať aj pri voľne písanom texte, napr. nepoužívať škrtanie, ale využívať zátvorky, nevyužívať každý riadok až do jeho konca, ale dokázať členiť text a pod. Postupne zaraďovať činnosti zamerané na vytváranie zručností a rozvíjanie schopností, ktoré žiak potrebuje pri písomnej interpersonálnej komunikácii a ktoré sú súčasťou bežných sociálnych zručností. Vzhľadom na to, že príslušnú časť tohto obsahu vyučovania predmetu môže každý žiak zvládať na rôznej úrovni, žiakom, ktorí potrebujú na jej osvojenie si viac časového priestoru, je potrebné určiť väčšiu časovú dotáciu ako iným, ktorým je možné viac času určiť na rozvíjanie tvorivého/kreatívneho písania. Pri vypĺňaní formulárov je dôležité naučiť žiaka podľa dispozícií formulára vopred odhadnúť veľkosť písma, možnosť použitia skratiek a pod. Počas vyučovacej hodiny aspoň jedenkrát zaradiť telovýchovnú chvíľku – strečingové cviky na uvoľnenie svalstva rúk a prstov, cviky vedúce k zlepšovaniu držania tela, a to v časti hodiny podľa vlastného uváženia.

Inovovaný ŠKVP bol prerokovaný na pedagogickej porade dňa 31.08.2018.

Inovovaný ŠKVP bol prerokovaný v RŠ dňa 10.09. 2018.

Zobrali na vedomie:

Mgr. Miriama Betuštinová, učiteľka
Mgr. Tatiana Blažejová, učiteľka
Mgr. Michaela Kaššovicová, učiteľka
Jana Čičová, asistentka
Bc. Katarína Parašínová, asistentka
Mgr. Veronika Pijáková, asistentka
Mgr. Helena Vlínková, učiteľka
PhDr. Zuzana Oravcová, neped. Zamestnanec
Mgr. Helena Vlínková, predseda RŠ

Dobrovoľnícka činnosť:

Mgr. Leonidas Charizopulos

Elena Čičová

Mária Demitrová

Patrik Csordas

Vypracovala riaditeľka školy

Mgr. Lenka Valisková

INDIVIDUÁLNE TEMATICKÉ VÝVHOVNO-VZDELÁVACIE PLÁNY ŠKOLY

Prípravný ročník s MP

Prvý ročník s MP

Druhý ročník bez MP

Tretí ročník s MP

Štvrtý ročník bez MP

Štvrtý ročník s MP

Piaty ročník s MP